Ministerie van Justitie en Veiligheid

Strafrechtketen 2017

factsheet strafrechtketenmonitor

JUNI 2018

E-zine Jaarrapportage Strafrechtketen 2017

Dit is een e-zine van de strafrechtketen. Deze e-zine geeft een overzicht van beslissingen die door de diverse organisaties werkzaam in de strafrechtketen in 2017 zijn genomen en

Figuren

1. Initiële stroom

Figuur 1.1 Geregistreerde misdrijven
Figuur 1.2 Slachtofferhulp
Figuur 1.3 Geconstateerde overtredingen
Figuur 1.4 Uitstroom opsporingsfase
Figuur 1.5 Uitstroom vervolgingsfase
Figuur 1.6 Uitstroom berechtingsfase in 1e aanleg
Figuur 1.7 Beslissingen per ketenfase
Figuur 1.8 Beslissingen in de keten naar inhoud

2. Doorlooptijden

Figuur 2.1 Doorlooptijd standaardzaken
Figuur 2.2 Doorlooptijd zaken voor de rechter
Figuur 2.3 Doorlooptijd 4 zaakstromen
Figuur 2.4 Doorlooptijd jeugd

3. Herinstroom

Figuur 3.1 Herinstroom in de keten
Figuur 3.2 Herinstroom – beslissing vervolgingsfase
Figuur 3.3 Herinstroom – beslissing berechtingsfase

4. Sancties en maatregelen

Figuur 4.1 Opgelegde sancties en maatregelen

5. WAHV-overtredingen

Figuur 5.1 Verzonden beschikkingen WAHV-overtredingen

6. Tenuitvoerlegging

Figuur 6.1 Tenuitvoerlegging, startsnelheid
Figuur 6.2 Tenuitvoerlegging, zekerheid

Inhoudsopgave

Inleiding 2

Samenvatting 3

1. Initiële stroom 4
1.1 Geregistreerde delicten 4
1.2 Opsporingsfase 7
1.3 Vervolgingsfase 8
1.4 Berechtingsfase 9

2. Doorlooptijden 12

3. Herinstroom 16
3.1 Herinstroom in de keten 16
3.2 Beoordeling OM herinstroom 17
3.3 Vonnis rechter herinstroom 17

4. Sancties en maatregelen 18

5. WAHV-overtredingen 19

6. Tenuitvoerlegging 20

7. Relevante publicaties 22

Bijlage 23

Colofon

Dit is een uitgave van de directie Strafrechtketen.

De directie is bereikbaar via (070) 370 6151.

Meer weten over de Strafrechtketen 2017?

Neem contact op met René van Koetsveld of Inge Henneken-Hordijk van de Directie Strafrechtketen:

René van Koetsveld 06-11 53 46 48 | g.p.van.koetsveld@minvenj.nl
Inge Henneken-Hordijk 06-55 43 23 64 | i.henneken@minvenj.nl

Strafrechtketen 2017

Inleiding

De organisaties die actief zijn binnen de strafrechtketen leggen jaarlijks verantwoording af over hun prestaties. Deze factsheet geeft een beeld van de ontwikkeling van de zaakstromen in de hele strafrechtketen in het jaar 2017[1]. De gegevens zijn o.a. afkomstig uit de Strafrechtketenmonitor (SKM) en de KPI-monitor Uitvoering Strafrechtelijke Beslissingen (USB). De SKM heeft als doel de hoofdstromen in de strafrechtketen inzichtelijk te maken om (afwijkende) trends waar te nemen. De USB-monitor maakt het presteren van de tenuitvoerlegging van de sancties inzichtelijk. Het betreft hier de sancties die in eerste aanleg bij volwassenen zijn opgelegd.

De strafrechtketen is sterk vereenvoudigd en schematisch als volgt weer te geven:

Het strafrecht maakt onderscheid tussen misdrijven en overtredingen. Beide zijn strafbare feiten en door de wetgever is in de regelgeving bepaald of het een misdrijf of overtreding is[2]. Verder zijn er bepaalde verkeersovertredingen waarbij zonder tussenkomst van de rechter of officier een administratieve afhandeling kan plaatsvinden[3].

In deze factsheet wordt onderscheid gemaakt naar de initiële stroom in de strafrechtketen en de herinstroom.

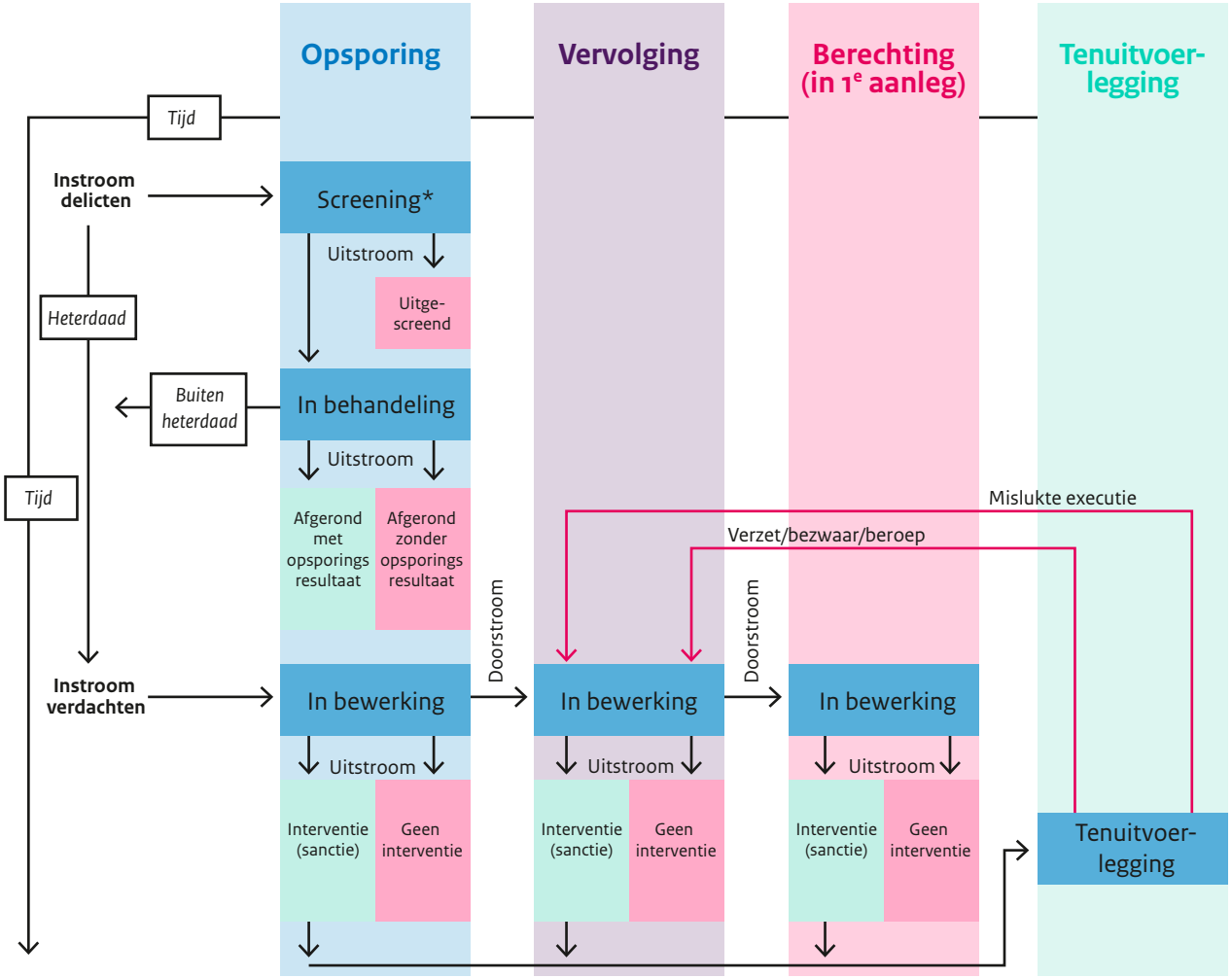

* Aan de hand van de Aanwijzing voor de Opsporing en lokale prioriteiten

Met de **initiële stroom** wordt het verloop beschreven van zaken binnen de strafrechtketen vanaf het moment dat het gepleegde delict ter kennis komt bij de diverse opsporingsinstanties tot het moment dat de betreffende opsporingsinstantie, de officier van justitie of de rechter voor de eerste keer in de keten een inhoudelijke beslissing in de zaak neemt. Hiermee is bedoeld een beslissing waarmee een antwoord wordt gegeven over de strafbaarheid en indien dit het geval is een antwoord op de schuldvraag: is een verdachte schuldig[4] of onschuldig. Als de verdachte schuldig is dan is de vraag of er al dan niet één of meerdere sancties worden opgelegd.

Met **herinstroom** wordt het verloop van zaken bedoeld waarbij een verdachte gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid om tegen de eerste inhoudelijke beslissing in verzet te gaan of bezwaar/beroep aan te tekenen. Ook komt het voor dat het niet lukt om de opgelegde sanctie uit te voeren. De zaak stroomt dan opnieuw de strafrechtketen in en wel bij het OM. Het OM beoordeelt deze zaken en neemt een nieuwe beslissing.

Samenvatting

De dalende trend zet door, het aantal geregistreerde misdrijven is in 2017 met 11% gedaald naar **815.500** misdrijven. Deze daling is meer dan de gemiddelde daling van de afgelopen jaren. De verklaring voor de totale daling kan in meerdere facetten worden gezocht. Mogelijk heeft de daling van de geregistreerde criminaliteit een relatie met de ontwikkeling van de aard en omvang van criminaliteit die niet standaard wordt gemeten, zoals bepaalde vormen van cybercriminaliteit en georganiseerde criminaliteit. Mogelijk houdt de extra daling verband met de aangepaste aangifteprocedure via internet, waarbij DigiD en tweefactor-authenticatie is ingevoerd. Het ophelderingspercentage is al jaren stabiel en komt voor 2017 uit op 26%.

Bij overtredingen dient er onderscheid te worden gemaakt tussen de overtredingen die administratief, zonder tussenkomst van de rechter of officier van justitie, met een boete worden afgedaan (de zogeheten WAHV-overtredingen voor bepaalde verkeersfeiten) en de overtredingen die binnen het strafrecht worden afgedaan. Het aantal WAHV-overtredingen is in 2017 met 3% gedaald en komt uit op ruim **9,2 miljoen** overtredingen (geconstateerd door automatische controles en staandehoudingen). Verder zijn in 2017 **309.800** overtredingen geconstateerd die binnen het strafrecht worden afgehandeld. Dit is een daling van 12%.
Dit hangt waarschijnlijk deels samen met het gebruik van de bestuurlijke boete overlast in de openbare ruimte in enkele gemeenten (o.a. Den Haag en Amsterdam) waardoor het aantal bestuurlijke strafbeschikkingen (excl. WAHV) is afgenomen. Ook door politie zijn duidelijk minder strafbeschikkingen uitgeschreven, met name voor verkeersdelicten en overtredingen van de plaatselijk geldende verordeningen (m.n. overlastfeiten).

Het aantal verdachten dat door de keten een 1e inhoudelijke afdoening in hun zaak heeft gekregen komt voor 2017 uit op **246.000** bij misdrijven en **304.100** bij overtredingen (een daling van respectievelijk 8% en 14%). In 65% van de misdrijfzaken werd er een schuldigverklaring uitgesproken. Bij overtredingszaken was dit 94%. Dit ligt logischerwijs hoger dan bij misdrijven daar in de meeste gevallen sprake is van heterdaad en dus schuldvaststelling duidelijker is.

De doorlooptijd bij standaardzaken en de doorlooptijd bij zaken die voor de rechter komen laten een verbetering zien bij de overtredingszaken. Dit heeft te maken met de implementatie van MEOS bij de politie en specifiek beleid van het OM om voorraden weg te werken. Bij misdrijven laten de doorlooptijden geen verbetering zien.

In 2017 zijn **12.600** misdrijfzaken en **46.100** overtredingszaken opnieuw de keten ingestroomd n.a.v. verzet tegen een strafbeschikking of het mislukken van de executie. Deze herinstroom is zowel v.w.b. misdrijf- als overtredingszaken sterk gedaald (-28% respectievelijk -22%).

Bij de tenuitvoerlegging is het presteren stabiel of licht verbeterd. Hierbij wordt gekeken naar de startsnelheid van de sanctie en of de sanctie na een bepaalde periode gaande/afgerond of betaald is.

1. Initiële stroom

1.1 Geregistreerde delicten

Misdrijven

In de opsporingsfase zijn naast de politie ook andere opsporingsinstanties zoals de Koninklijke Marechaussee (KMAR), de bijzondere opsporingsdiensten (o.a. FIOD) en buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) bevoegd tot het opsporen van (bepaalde) strafbare feiten. Alleen van de politie zijn bij misdrijven gegevens beschikbaar over het aantal geregistreerde delicten en de afhandeling daarvan. Vanaf het moment dat er een beslissing ten aanzien van een verdachte over vervolging en verder dient te worden genomen zijn ook gegevens van andere opsporingsinstanties beschikbaar.

In 2017 zijn bij de politie **815.500** misdrijven ter kennis gekomen. Dit is een daling van 11% ten opzichte van voorgaand jaar (zie figuur 3.1)[5]. T.o.v. 2011 is er sprake van een daling van 30%.

De geregistreerde criminaliteit laat al enige jaren een dalende trend zien. Dat is ook het geval in andere Westerse landen. Die daling blijkt niet alleen uit de politieregistraties, maar ook uit slachtofferenquêtes, zoals de Veiligheidsmonitor. De daling betreft klassieke vormen van criminaliteit. Er is maar beperkt zicht op de (ontwikkeling van de) omvang van een aantal relatief nieuwe verschijningsvormen van criminaliteit, zoals cybercrime (skimming of phishing). Het WODC doet momenteel onderzoek naar de omvang en aard van niet geregistreerde vormen van criminaliteit. Naar verwachting wordt dit onderzoek medio 2018 afgerond.

De daling in 2017 is sterker dan voorgaande jaren (was gemiddeld 5%). Dit hangt mogelijk samen met wijzigingen in de wijze waarop de burger via internet aangifte kan doen. Waar voorheen zonder identificatie digitaal aangifte kon worden gedaan, is medio 2016 ingevoerd dat de burger alleen nog met DigiD aangifte via internet kan doen. Hier is, conform een wetswijziging, in april 2017 de tweefactor-authenticatie aan toegevoegd, waardoor extra handelingen moeten worden verricht om aangifte te kunnen doen. Dit is nodig om voldoende zekerheid te hebben over de identiteit van de persoon die aangifte doet en daarmee een strafrechtproces start. Direct na de invoering hiervan was er een significante daling van het aantal (internet)aangiften zichtbaar. Het is mogelijk dat de (verplichte) invoering van tweefactor-authenticatie een rol speelde.

De daling is zichtbaar bij vrijwel alle delicttypen, bij alle eenheden en bij de geprioriteerde High Impact Crime delicten woninginbraken, straatroven en overvallen. Het aantal woninginbraken daalde met 11%, het aantal straatroven met 14% en het aantal overvallen met 4%.

Figuur 1.1 *Geregistreerde misdrijven*[6]

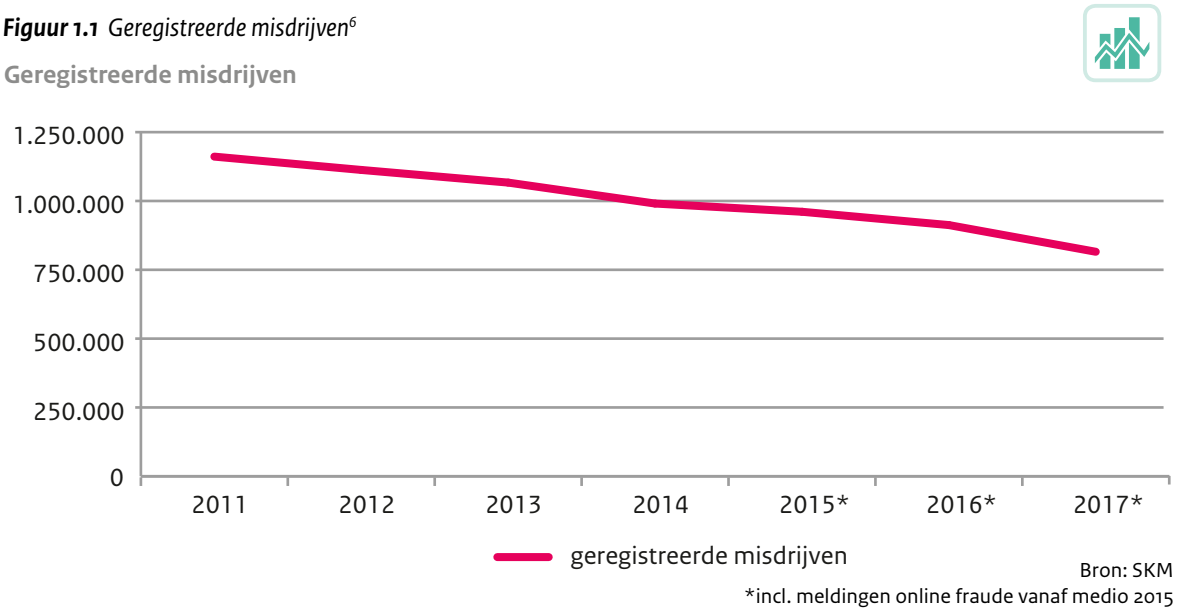

Bron: SKM
*incl. meldingen online fraude vanaf medio 2015

Slachtofferhulp

Slachtoffers van misdrijven kunnen voor emotionele hulp, begeleiding in het strafproces en hulp bij schadevergoeding terecht bij Slachtofferhulp Nederland.
In 2017 is met **191.100** slachtoffers contact geweest. Tegengesteld aan de dalende trend bij het aantal geconstateerde misdrijven is het aantal slachtoffers dat contact heeft met Slachtofferhulp vrij stabiel, na een stijging in 2015.
Dit heeft o.a. te maken met het feit dat Slachtofferhulp Nederland ook ondersteuning biedt aan slachtoffers van verkeersongevallen, calamiteiten en vermissingen.
Bij dit type zaken is veelal geen sprake van een misdrijf.
De stijging in 2015 komt door deelname van Slachtofferhulp Nederland aan de ZSM-werkwijze.

Bij de ZSM-werkwijze werken de ketenpartners politie, het OM, reclassering (3RO), Raad voor de Kinderbescherming en Slachtofferhulp Nederland gezamenlijk op locatie om zaken (veelvoorkomende criminaliteit) zo spoedig mogelijk te behandelen en tot een passende afdoening te komen.

Verdere behandeling geconstateerde misdrijven

Op basis van de Aanwijzing voor de Opsporing is ten aanzien van **394.300** misdrijven in 2017 besloten om vooralsnog geen verdere opsporingshandelingen te verrichten. Redenen hiervoor zijn gelegen in het ontbreken van voldoende opsporingsindicaties of expliciet beleid. Ten opzichte van het aantal ter kennis gekomen misdrijven is dit 48%. Dit aandeel is lager dan in voorgaande jaren. Het gaat hier vaak om delicten waarvan via internet aangifte kan worden gedaan zoals diefstal van brom- en snor- fietsen, diefstal van/uit of vanaf motorvoertuigen, diefstal/inbraak box/garage/schuur/tuinhuis, vernieling, horizontale fraude (marktplaatsfraude) en verkeersongevallen (verlaten plaats ongeval). Op een later moment kan het misdrijf alsnog in onderzoek worden genomen, bijvoorbeeld indien een verdachte het misdrijf bekent of als alsnog een opsporingsindicatie wordt verkregen. Ook worden deze misdrijven gebruikt voor hotspotanalyses. In hotspotanalyses wordt op basis van de geregistreerde delicten bekeken in welke gebieden/steden/straten er significant vaker delicten worden gepleegd en waar in de preventie of handhaving gericht opgetreden kan worden.

Figuur 1.2 *Slachtofferhulp*

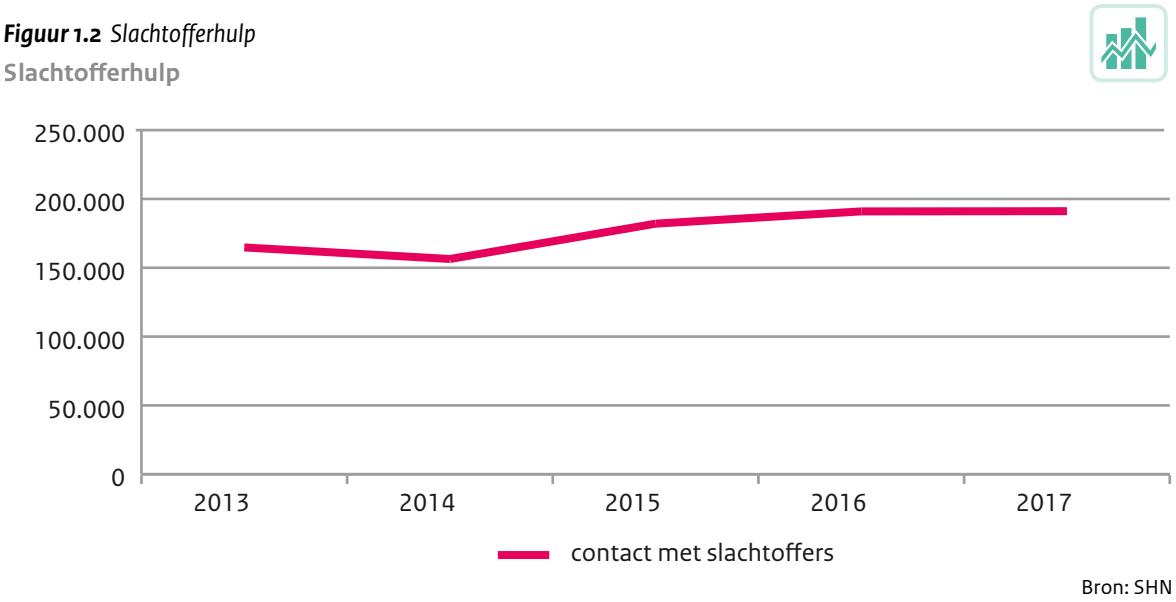

Bron: SHN

Van de misdrijven die door de politie verder in behandeling zijn genomen (52%) wordt na het uitvoeren van alle opsporingshandelingen het onderzoek naar het misdrijf afgerond. Vergelijkbaar met voorgaande jaren, is van de afgeronde onderzoeken meer dan de helft (56%) afgerond met één of meer verdachten.

Het aantal misdrijven dat is opgehelderd ligt in 2017 op **213.100,** waarmee het ophelderingspercentage[7] uit komt op 26% (vergelijkbaar met voorgaande jaren).
Een misdrijf is opgehelderd als tenminste één verdachte bij de politie bekend is, ook al is deze voortvluchtig of ontkent hij of zij het strafbare feit te hebben gepleegd. Het is mogelijk dat een opgehelderd misdrijf niet tot een uiteindelijke veroordeling van een verdachte leidt.

Overtredingen

Niet alle overtredingen worden afgehandeld binnen het strafrecht. Zo is bij wet[3] bepaald dat bepaalde lichte verkeersovertredingen zonder tussenkomst van de rechter of officier administratief afgehandeld worden. Deze worden ook wel de WAHV-overtredingen genoemd; het overgrote deel van alle overtredingen. In deze passage gaat het om de overtredingen die wel binnen het strafrecht worden afgehandeld. Naast de zwaardere verkeersovertredingen (rijden zonder rijbewijs, zeer hoge snelheidsovertredingen) valt te denken aan openbare dronkenschap, diverse economische en milieudelicten, het overtreden van APV-verordeningen of de Leerplichtwet 1969. De WAHV-overtredingen komen in hoofdstuk 5 aan de orde.

In tegenstelling tot misdrijven worden er voor overtredingen geen aangiften opgenomen door de politie. Het aantal overtredingen dat is opgenomen in de SKM wordt daarom bepaald door het aantal (op heterdaad) geconstateerde en vervolgens vastgelegde overtredingen door de politie en andere opsporingsinstanties[8]. Elke geconstateerde overtreding krijgt altijd een strafrechtelijk vervolg. Een afweging over het wel of niet verrichten van verdere opsporingshandelingen zoals bij misdrijven is niet aan de orde. Kortom, alle geconstateerde overtredingen worden in behandeling genomen.

Het totaal aantal zaken dat door de verschillende opsporingsinstanties is afgehandeld of is voorgelegd aan het OM is **309.800** in 2017. Daar waar het aantal geconstateerde overtredingen in 2016 nog een stijging liet zien, is er nu sprake van een sterke daling (-12%). Met name het aantal overtredingen dat door de gemeente is geconstateerd is sterk gedaald (-45%). Sinds 1 januari 2017 gebruiken enkele gemeenten (o.a. Den Haag en Amsterdam) de bestuurlijke boete overlast in de openbare ruimte. Hierdoor kan het aantal bestuurlijke strafbeschikkingen (excl. WAHV) uitgeschreven door gemeenten zijn afgenomen.

Het aantal strafbeschikkingen dat door politie is uitgeschreven is eveneens gedaald (-26%). Het gaat hier met name om verkeersdelicten en overtredingen van de plaatselijk geldende verordeningen (vooral overlastfeiten). Dit wordt voor een deel gecompenseerd doordat vaker dan in 2016 de zaak wordt voorgelegd aan het OM.

Figuur 1.3 *Geconstateerde overtredingen*

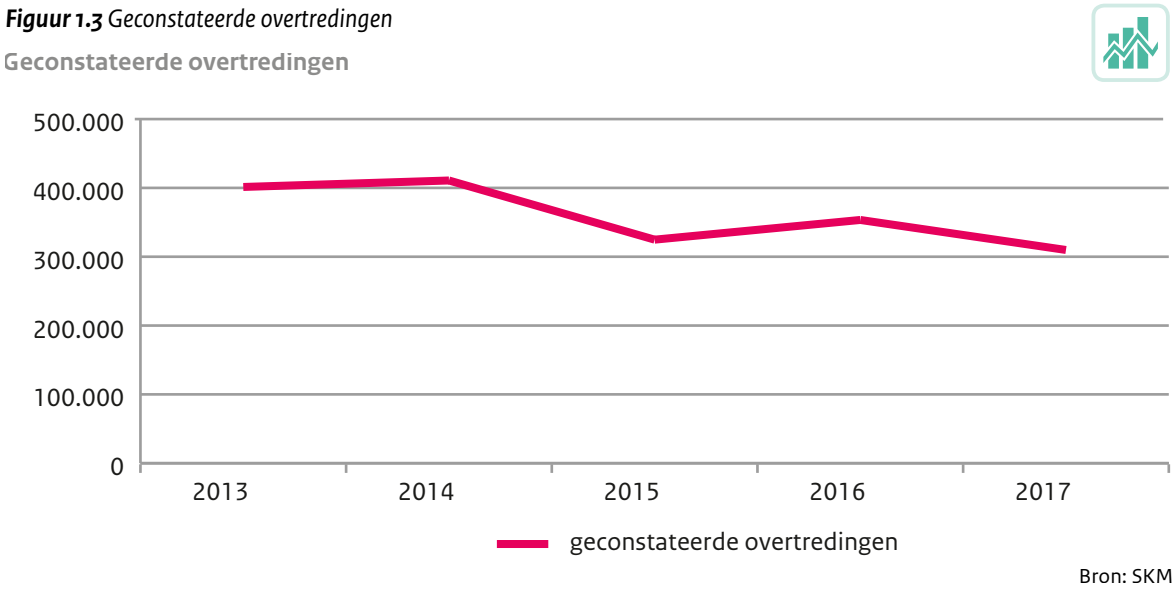

Bron: SKM

1.2 Opsporingsfase

In deze paragraaf gaat het over de 1e beslissing die in de keten ter afdoening van een zaak wordt genomen (de initiële stroom) en nog niet over een beslissing naar aanleiding van verzet, bezwaar of mislukte executie.

De opsporingsinstanties kunnen ter afdoening van een bepaalde specifiek benoemde zaakstroom zelfstandig besluiten tot een transactievoorstel (vanaf 2015 niet meer), het opleggen van een strafbeschikking[9], het niet verder vervolgen (onvoorwaardelijk sepot), het verwijzen naar Halt, het geven van een reprimande of de vervolgingsbeslissing in een zaak voorleggen aan het OM. Vanaf 2014 kan het OM in voorkomende gevallen kiezen voor een verwijzing naar Halt[10] boven een strafrechtelijk traject of een reprimande door de officier van justitie. Deze beslissingen samen met de beslissing om vanwege onvoldoende bewijs de zaak te seponeren worden in de opsporingsfase genomen en derhalve ook in deze fase vastgelegd.

In 2017 zijn **243.100** beslissingen genomen in de opsporingsfase ter zake misdrijven, dit is 9% minder dan in 2016. Net als in voorgaande jaren wordt overwegend besloten om de zaak voor te leggen aan het OM (72% van de beslissingen).

Daarna volgt de beslissing om te seponeren (17%) of een strafbeschikking op te leggen (5%) of te verwijzen naar Halt (4%). Het aantal sepots in de opsporingsfase (veelal vanwege het ontbreken van voldoende bewijs voor verdere vervolging) is in 2017 zowel relatief als absoluut sterk gedaald (met 24% t.o.v. 2016, van **51.700** naar **39.300** sepots). De daling van het aantal sepots in de opsporingsfase hangt mogelijk samen met de extra inspanningen van de politie, gericht op het voorkomen dat iemand te lichtvaardig als verdachte wordt aangemerkt.

Ter zake overtredingen zijn **309.800** beslissingen genomen. Bij overtredingen wordt het merendeel afgedaan met een politiestrafbeschikking (71%). Dit komt door het feitgecodeerde karakter van de meeste overtredingen, waarbij het OM van te voren de beslissing verwoordt. Het resterende deel wordt voornamelijk ingezonden naar het OM.

Figuur 1.4 *Uitstroom opsporingsfase*

Opsporingsfase

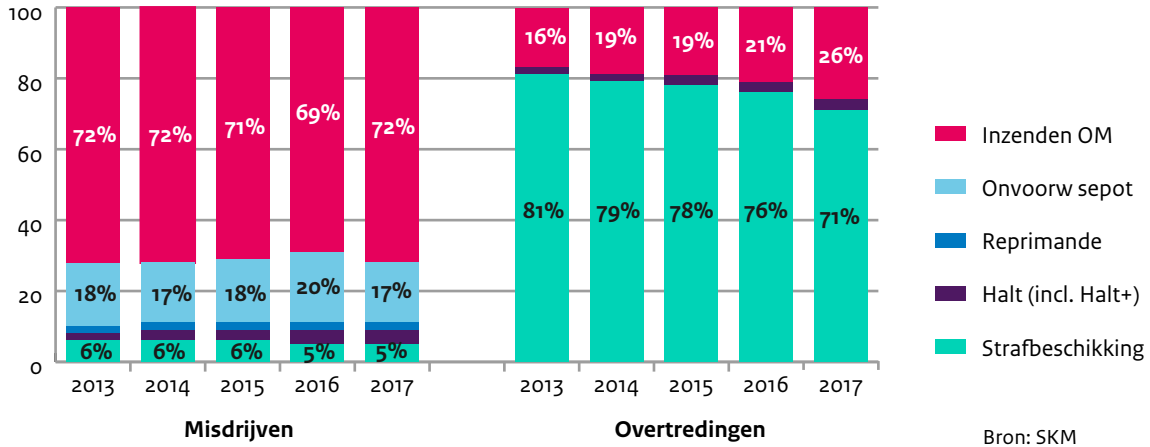

Bron: SKM

1.3 Vervolgingsfase

Het OM beoordeelt de zaken met een verdachte die door de diverse opsporingsinstanties aan haar worden voorgelegd en kan vervolgens besluiten om de verdachte niet verder te vervolgen (onvoorwaardelijk sepot), een transactievoorstel te doen of een strafbeschikking[11] op te leggen. Daarnaast kan het OM beslissen tot een voorwaardelijk sepot. De zaak wordt dan onder voorwaarden niet verder vervolgd. Voldoet de verdachte niet aan de voorwaarden, dan wordt alsnog overgegaan tot vervolging. Het OM kan ook beslissen tot het dagvaarden van de verdachte, opdat de rechter een uitspraak kan doen in de zaak.

Het OM nam met betrekking tot de initiële stroom in 2017 in **177.600** misdrijfzaken en **76.300** overtredingszaken een vervolgingsbeslissing: een 1e inhoudelijke beslissing in de keten[12] of de beslissing om zaak voor te leggen aan de rechter. Bij misdrijven is dit t.o.v. 2016 een daling van 3% en in lijn met de aangegeven daling in de opsporingsfase in combinatie met een afnemende voorraad van dit soort zaken. Bij overtredingen is er sprake van een stijging van 5%. De trend bij overtredingen laat zich verklaren door specifiek beleid van het OM gericht op het wegwerken van voorraden en het verkorten van doorlooptijden. Eén van de effecten van dit beleid is dat minder zaken worden geseponeerd wegens 'oud feit'. Daarnaast zijn met de Rechtspraak nadere afspraken gemaakt om meer zaken via de rechter af te kunnen doen

In ruim de helft van de misdrijfzaken besluit het OM deze voor te leggen aan de rechter. In ruim een vijfde wordt er een strafbeschikking opgelegd en iets minder dan een vijfde van de zaken eindigt in een onvoorwaardelijk sepot. Bij overtredingszaken wordt, vaker dan in 2016, in ongeveer een derde van de zaken voorgelegd aan de rechter. In minder dan de helft van de zaken wordt besloten tot een strafbeschikking.

Het aandeel dat onvoorwaardelijk geseponeerd wordt, voornamelijk vanwege onvoldoende bewijs, ligt in 2017 op 17% bij misdrijven en bij overtredingen op 20%. Dit is een daling t.o.v. 2016. Met name bij de heringestroomde zaken (na verzet tegen een strafbeschikking) was er in 2016 sprake van een hoog aandeel onvoorwaardelijke sepots. In het rapport van de Hoge Raad[13] is aandacht gevraagd voor de grondigheid en zorgvuldigheid waarmee de schuldvaststelling bij het uitvaardigen van een strafbeschikking dient te geschieden. Naar aanleiding daarvan zijn door het OM meerdere verbetermaatregelen doorgevoerd. Deze hebben (zoals verderop in de factsheet blijkt) effect gehad op de afdoening van de heringestroomde zaken, maar voor een deel ook op de zaken die voor het eerst een afdoening krijgen – de initiële stroom.

Figuur 1.5 *Uitstroom vervolgingsfase*

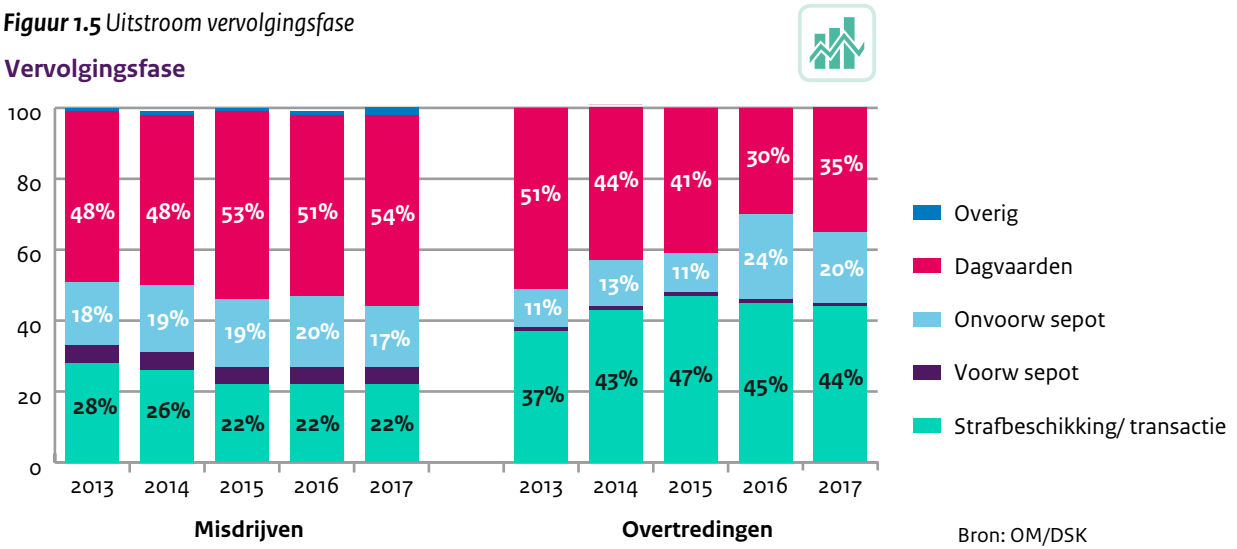

Bron: OM/DSK

1.4 Berechtingsfase

De rechter sprak ter zake misdrijven voor de initiële stroom ruim **87.200** vonnissen in 1e aanleg uit (waarin dit een 1e inhoudelijke beslissing in de keten is)[14]. Daarnaast is in 9% van de zaken (**9.200**) besloten om de zaak ter terechtzitting te voegen met een andere zaak. Ter zake overtredingen zijn **26.500** vonnissen uitgesproken. Bij misdrijven is er sprake van een lichte stijging t.o.v. 2016 (2%) en bij overtredingen zelfs een sterke stijging van 20%. Zowel de daling bij misdrijven als de stijging bij overtredingen is conform verwachting. De werkvoorraad overtredingen is daarmee verkleind.

In grote lijnen sloot de beschikbare zittingscapaciteit in 2017 aan op de vraag naar zittingscapaciteit, zowel voor misdrijven als voor overtredingen. Of dat altijd ook voor specifieke zaaksgroepen of regio's zo was, kan op basis van de landelijke cijfers niet worden vastgesteld.

De wet biedt gerechten verschillende mogelijkheden om elkaar bij tijdelijke (zittings)capaciteitstekorten onderlinge bijstand te verlenen. De bestaande mogelijkheden worden echter als te beperkend ervaren, zoals ook de Evaluatie HGK laat zien en zoals beschreven in Kamerstukken II 2017-2018, 29 279, nr. 242.

Ook blijken aan het verplaatsen van zaken in de praktijk technische uitvoeringsproblemen te zitten, die het risico op fouten groter maken. De Minister heeft aangekondigd de wet zodanig aan te passen dat hij de bevoegdheid krijgt om een gerecht aan te wijzen waar zaken gedurende een bepaalde periode namens het verwijzende gerecht kunnen worden afgedaan.

Zowel bij misdrijven als bij overtredingen wordt het merendeel schuldig bevonden en wordt straf opgelegd (respectievelijk 87% en 91%). Dit is al meerdere jaren vrij constant.

Figuur 1.6 *Uitstroom berechtingsfase in 1e aanleg*

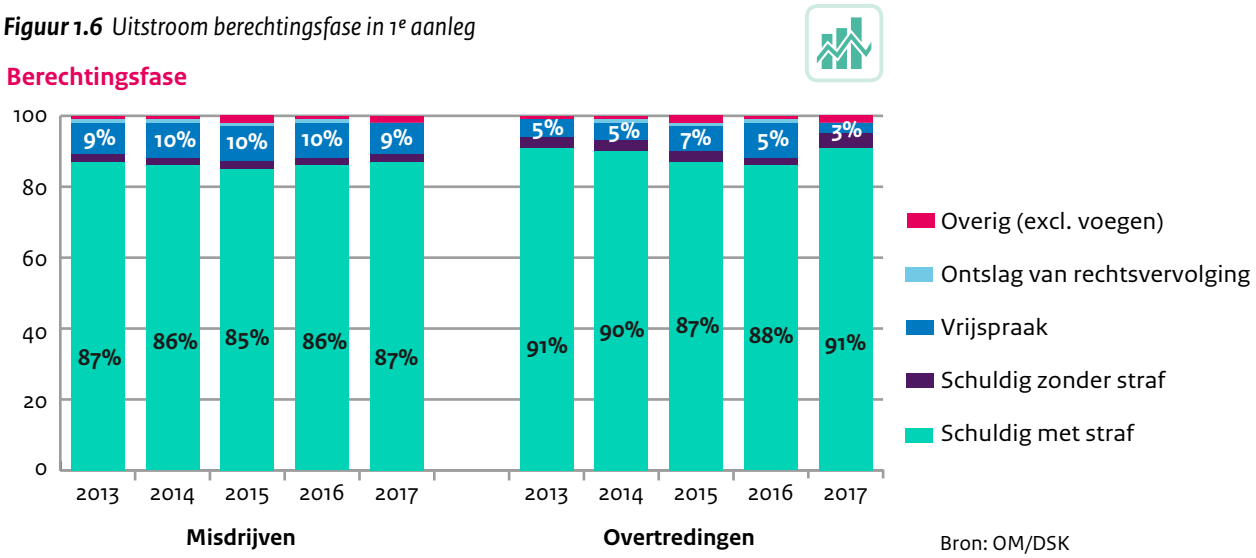

Bron: OM/DSK

1.5 Resumé: Totaal aantal initiële beslissingen in de keten

Door toedoen van de verschillende opsporingsinstanties, het OM en de rechter hebben in 2017 **246.000** verdachten van misdrijven en **304.100** verdachten van overtredingen een eerste inhoudelijke beslissing ter afdoening van de zaak gekregen. Dit is een daling van respectievelijk 8% en 14%. Bij misdrijven is het redelijk gelijk verdeeld in welke fase binnen de strafrechtketen de verdachte zijn beslissing krijgt te horen. Wel is het aandeel waarin de rechter beslist toegenomen en het aandeel in de opsporingsfase afgenomen. De verdachten van overtredingen hebben deze beslissing overwegend te horen gekregen in de opsporingsfase van één van de opsporingsinstanties. Ook bij overtredingen is een lichte stijging van het aandeel te zien waarin de rechter beslist.

Adviezen ten behoeve van beslissingen in de keten

De opsporingsinstanties, het OM en de rechter kunnen voor het nemen van een beslissing ter afdoening van een zaak worden geadviseerd door andere organisaties, waaronder reclassering (3RO).
In 2017 heeft reclassering ongeveer **27.700** schriftelijke adviesrapportages uitgebracht. Adviesrapportages worden hoofdzakelijk opgesteld als het gaat om verdachten van misdrijven. Afgezet tegen het aantal beslissingen dat t.a.v. misdrijven is genomen betekent dit dat 1 op de 9 zaken voorzien is van een rapportage. Hierbij moet nog worden vermeld dat binnen de ZSM-werkwijze (voor veelvoorkomende criminaliteit), waarbij de ketenpartners op locatie samenwerken de advisering door reclassering vooral mondeling in plaats van schriftelijk geschiedt.

De Raad voor de Kinderbescherming kan bij minderjarige verdachten onafhankelijk onderzoek uitvoeren en advies uitbrengen. Dit kan zowel bij misdrijven als bij overtredingen zijn. In 2017 heeft de Raad circa **11.700** strafonderzoeken en **3.000** onderzoeken schoolverzuim uitgevoerd.

Aangehouden verdachten hebben het recht om een gesubsidieerde advocaat te consulteren. De toedeling van advocaten is geregeld via piketdiensten. Deze voorziening wordt door de Raad voor Rechtsbijstand gefaciliteerd. M.i.v. 1 maart 2016 geldt dat iedere aangehouden meerderjarige verdachte recht heeft op bijstand van een raadsman tijdens het politieverhoor. Voor minderjarigen gold dit al.

Met ingang van 1 maart 2017 is bij wet het recht op consultatie- en verhoorbijstand voor kwetsbare verdachten (waaronder minderjarigen) verruimd. Deze toename van rechtsbijstand is terug te zien in de cijfers. Het aantal strafpiketten is relatief t.o.v. het aantal gehoorde verdachten toegenomen. In 2017 lag het aandeel strafpiketten op 60% t.o.v. 55% in 2016 en 43% in 2013.

Figuur 1.7 *Beslissingen per ketenfase*

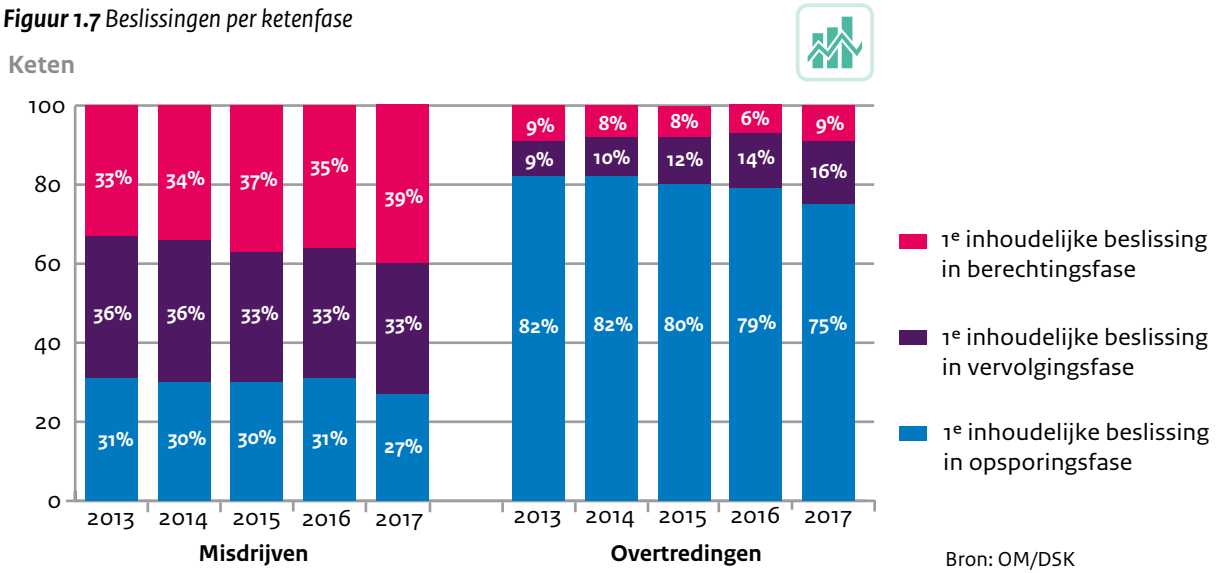

Bron: OM/DSK

Voorzien van advies, indien nodig, komt de keten (de opsporingsinstanties, het OM en de rechter gezamenlijk) tot een 1e inhoudelijke beslissing, waarbij bij 65% van de verdachten van misdrijven het komt tot een schuldigverklaring. In drie van de tien (30%) beslissingen gaat het om een onvoorwaardelijk sepot (vanwege onvoldoende bewijs of alternatieve interventie). De verdachten van overtredingen worden vrijwel allemaal schuldig bevonden (94%). Dit percentage ligt bij overtredingen logischerwijs hoger dan bij misdrijven daar in de meeste gevallen sprake is van heterdaad en dus schuldvaststelling duidelijker is.

Figuur 1.8 *Beslissingen in de keten naar inhoud*

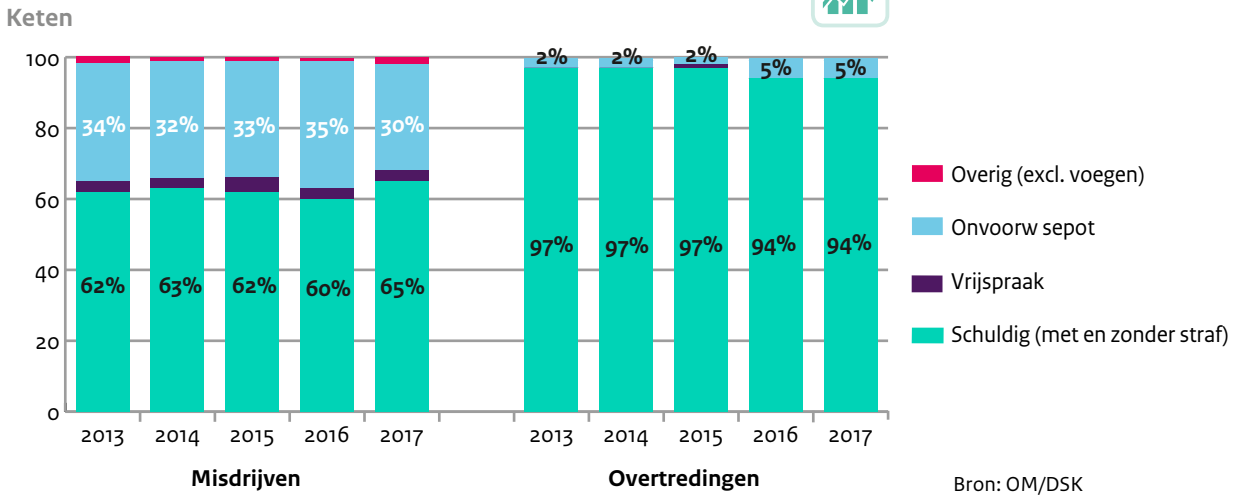

Bron: OM/DSK

2. Doorlooptijden

Naast het nemen van een inhoudelijke afdoeningsbeslissing in een zaak is het van belang dat deze beslissing binnen een redelijke termijn wordt genomen. Deze termijn,de doorlooptijd, wordt bepaald als de tijd tussen de datum van het eerste verhoor en de datum waarop een inhoudelijke beslissing wordt genomen. Doorlooptijden spelen een rol als het gaat om kwaliteit van het werk en het waarborgen van rechtstatelijke belangen.

De doorlooptijd wordt al enige jaren gemonitord voor standaardzaken. Dit zijn zaken, zowel overtredings- als misdrijfzaken, waarbij de procedure binnen de keten in sterke mate is gestandaardiseerd en afdoening binnen een redelijke termijn mogelijk wordt geacht. Zaken waarin sprake is van preventieve hechtenis zijn geen standaardzaken en zijn dus uitgesloten.

Door de Minister is gesteld is dat tweederde van de standaardzaken binnen 30 dagen een eerste inhoudelijke beslissing moet hebben gekregen (streefwaarde).

De doorlooptijd van standaardzaken in 2017 uitgedrukt in het aandeel dat binnen 30 dagen een eerste inhoudelijke beslissing heeft gekregen is bij misdrijven t.o.v. voorgaand jaar niet verbeterd. Het aandeel is 26%. Bij overtredingen is een verbetering te zien, het aandeel hier is gestegen naar 54%. Deze verbetering hangt o.a. samen met de implementatie van mobiel werken in het kader van operationeel politiewerk (MEOS: Mobiel Effectiever op Straat). Hiermee worden bepaalde overtredingen direct digitaal door de politie opgemaakt en afgedaan. Voor zowel overtredingen als misdrijven geldt dat de streefwaarde niet wordt gehaald.

Naast de doorlooptijd van standaardzaken wordt de doorlooptijd gemeten van zaken die voor een eerste inhoudelijke beslissing aan de rechter worden voorgelegd[16]. Dit zijn deels standaardzaken en deels niet-standaardzaken. Het gaat ook hier om de tijd tussen het eerste verhoor en de 1e inhoudelijke beslissing, in dit geval het eerste eindvonnis van de rechter. Hierbij wordt de gemiddelde doorlooptijd gemeten. Een gemiddelde is een goed uitgangspunt om de ontwikkeling van de doorlooptijd in beeld te brengen, maar kan een vertekend beeld geven door uitschieters naar boven of beneden. Om deze reden is het goed om ook te kijken naar andere meetwaarden, zoals de mediaan en het 90ste percentiel. De mediaan is de middelste waarde van alle gemeten doorlooptijden die gerangschikt zijn naar grootte. Dat wil zeggen dat 50% van de zaken een doorlooptijd hebben die onder de mediaan ligt. Bij het 90ste percentieel ligt 90% van de zaken hieronder. De hierna benoemde ontwikkelingen zijn in dit geval ook terug te zien bij de andere meetwaarden.

Figuur 2.1 *Doorlooptijd standaardzaken*

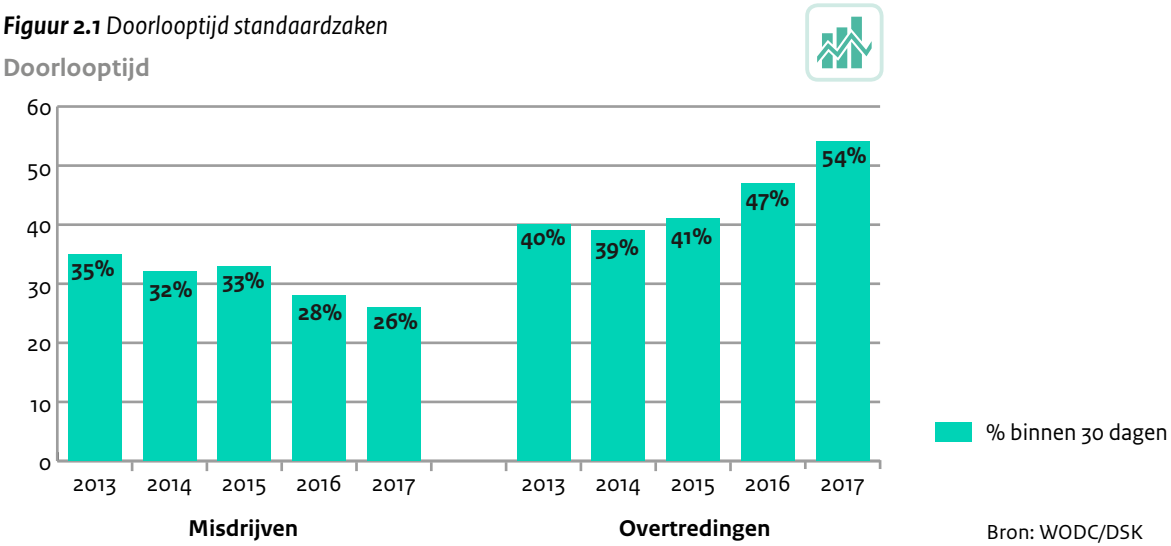

Bron: WODC/DSK

De gemiddelde duur van zaken tot aan het vonnis was bij misdrijven 9 maanden en bij overtredingen 14 maanden. Bij misdrijven is het beeld vrij stabiel. Bij overtredingen is in 2017 een duidelijke verbetering te zien. Deze verbetering is de resultante van specifiek beleid van het OM waarbij meer zittingscapaciteit is afgesproken met de rechtspraak met het oog op wegwerken van voorraden. Normaal gesproken leidt dit in eerste instantie tot een verslechtering van de doorlooptijd, immers extra oude zaken worden afgedaan. Dit is nu niet het geval, daar het OM een *fastlane* heeft ingericht voor de nieuwe zaken. Dit betekent dat in eerste instantie de nieuwe zaken worden beoordeeld, opdat er geen nieuwe voorraden ontstaan en daarna de oudere zaken.

Voor de komende jaren heeft de strafrechtketen gezamenlijk doorlooptijden benoemd als prioriteit. Hierbij gaat het voor verdachte, maar ook voor slachtoffer en maatschappij om een balans tussen tijd, effectiviteit en kwaliteit. Er wordt daarom gewerkt aan een gemeenschappelijke visie op welke soort strafzaken prioriteit behoeven, welke principes de strafrechtketen met betrekking tot zaakstromen hanteert en welke streefwaarden gehanteerd kunnen worden.

Naast het blijvend monitoren van de doorlooptijden t.a.v. standaardzaken en zaken voor de rechter, zijn zeven 'zaakstromen benoemd. Dé doorlooptijd is immers een lastig begrip vanwege de veelsoortigheid aan zaken en een gemiddelde zegt niet alles. Bij elke zaak gaat het feitelijk om het vinden van de juiste balans tussen tijd, effectiviteit en kwaliteit. Met name voor de adviserende ketenpartners is actualiteit en tijdigheid van het advies van belang. Er is daarom gekozen voor een gerichte keuze van zaakstromen en een differentiatie in de aanpak op deze zaakstromen.

De selectie van deze zaakstromen is gebaseerd op een combinatie van onderwerpen die maatschappelijk relevant zijn en die aansluiten bij lopende trajecten waar reeds energie op zit.

Het gaat om de volgende zaakstromen[17]:
1. Overtredingen (excl. WAHV-overtredingen)
2. Hoger beroep
3. Ondermijning
4. Jeugd
5. Executie
6. Ernstige zedenmisdrijven (artikel 240b t/m 250 Wetboek van Strafrecht)
7. Ernstige verkeersmisdrijven (artikel 6 Wegenverkeerswet)

Figuur 2.2 *Doorlooptijd zaken voor de rechter*

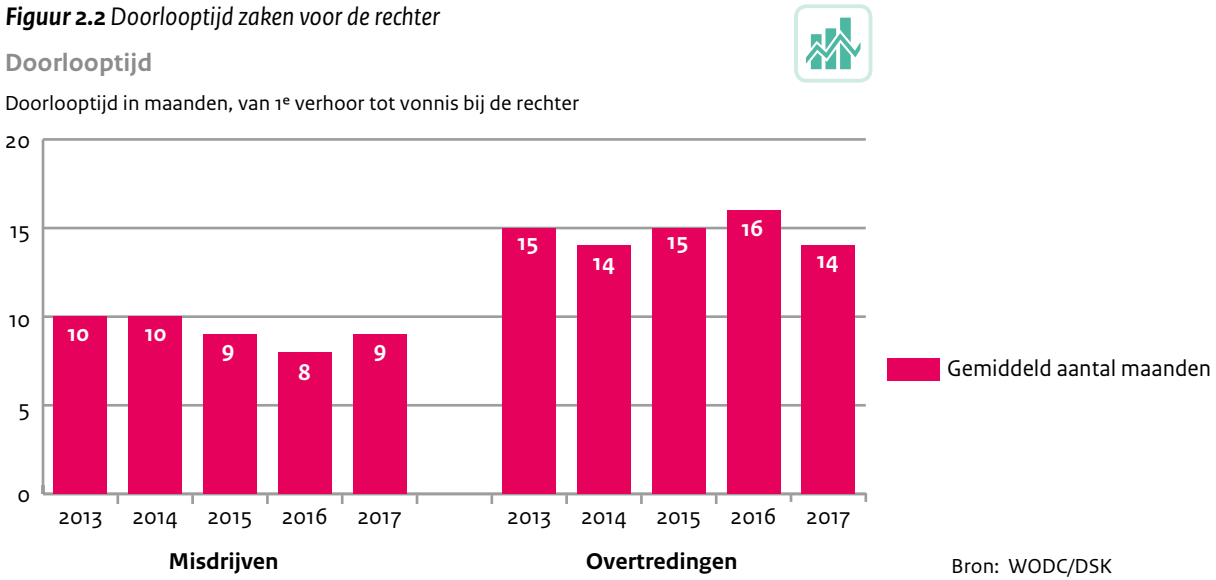

Bron: WODC/DSK

Hieronder is een eerste verkenning op vier van de zeven zaakstromenweergegeven t.a.v. de doorlooptijden – een nulmeting. Het gaat nadrukkelijk om een eerste verkenning. De komende periode wordt gewerkt aan het verfijnen van de metingen en het valideren van de cijfers. In de grafiek is naast het gemiddelde ook de mediaan weergegeven.

Figuur 2.3 *Doorlooptijd 4 zaakstromen*

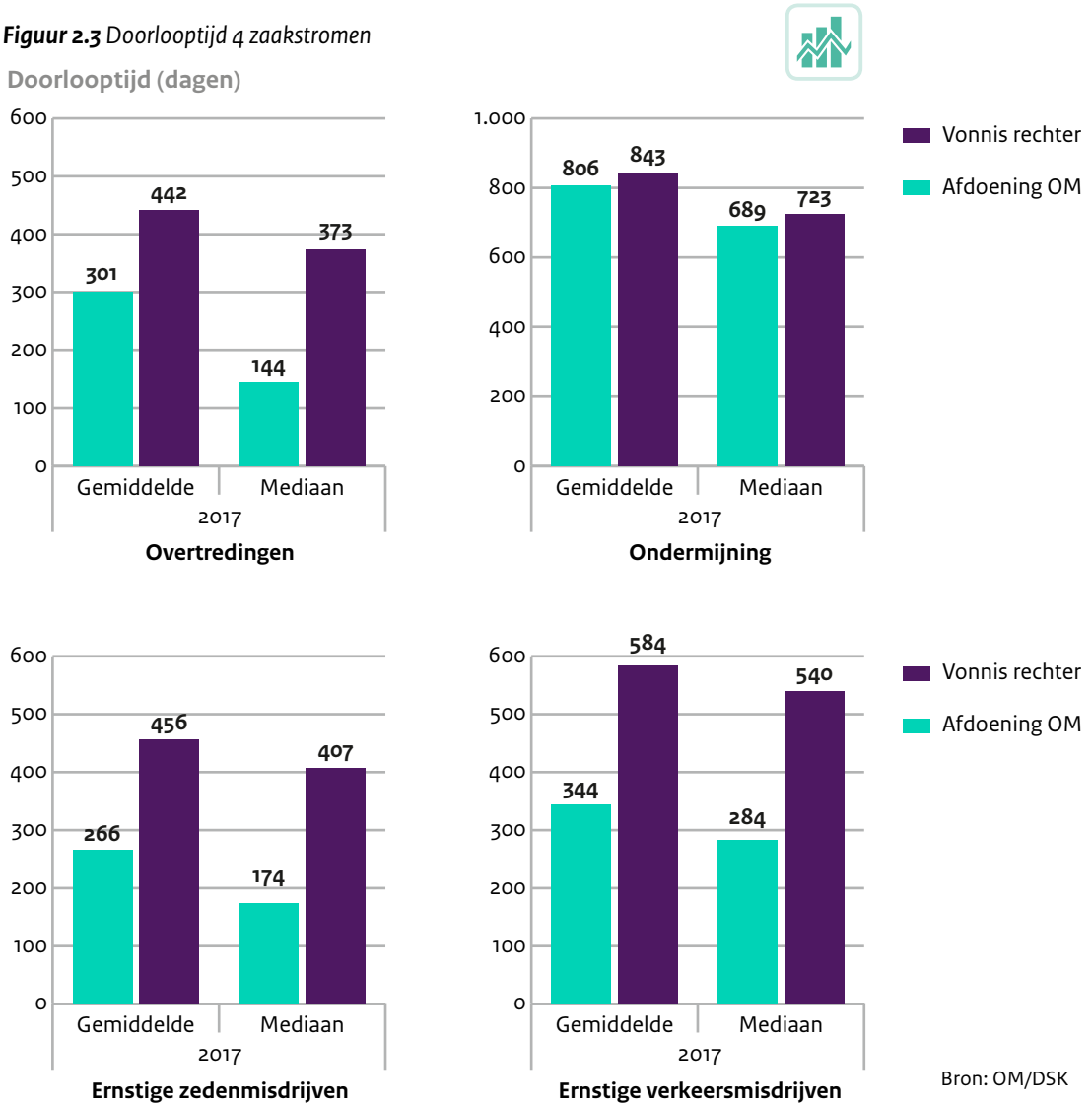

Bron: OM/DSK

Figuur 2.4 *Doorlooptijd jeugd*

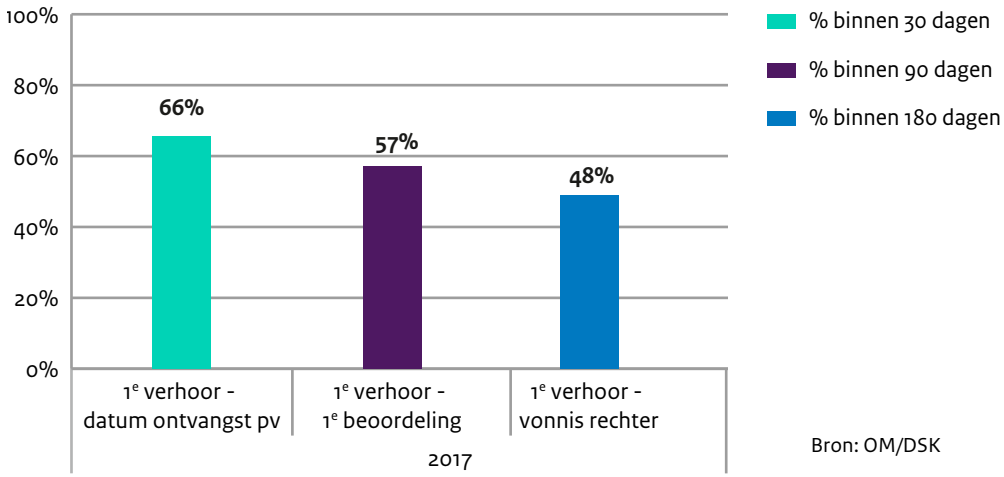

Bron: OM/DSK

De zaakstroom jeugd is niet nieuw, maar behoeft wel hernieuwde aandacht. Voor misdrijfzaken met een minderjarige verdachte wordt naar drie doorlooptijden gekeken:

- % zaken waarvan binnen 30 dagen na 1e verhoor het pv is ontvangen door het OM
- % zaken waarvan binnen 90 dagen na 1e verhoor het OM de zaak heeft beoordeeld
- % zaken waarvan binnen 180 dagen na 1e verhoor de rechter een vonnis heeft uitgesproken

Voor alle drie geldt een norm van 80% (Kalsbeeknormen), welke op dit moment niet worden gehaald.

De meting aangaande executie komt aan de orde in hoofdstuk 6. Hierin komt zowel de startsnelheid van de verschillende sanctiecomponenten aan bod als de zekere tenuitvoerlegging.

Voor wat betreft Hoger Beroep zijn er op dit moment nog geen cijfers beschikbaar over heel 2017. Hiervoor dienen meerdere systemen te worden bevraagd en gekoppeld.

3. Herinstroom

Zaken waarin een 1e inhoudelijke beslissing is genomen kunnen herinstromen in de keten. Dit kan op verschillende manieren. Ten eerste bestaat er bij een opgelegde strafbeschikking de mogelijkheid om verzet aan te tekenen. De beslissing wordt dan opnieuw bekeken. Dit gebeurt altijd door het OM. Het OM beslist vervolgens, waarbij er een aantal mogelijkheden zijn. Als het een verzet is tegen een strafbeschikking opgelegd door een opsporingsinstantie dan kan het OM naast de beslissing om te seponeren of het aan de rechter voor te leggen ook besluiten tot een nieuwe OM-strafbeschikking.

Voor verzetschriften bestaan geen vormvoorschriften; de simpele mededeling dat de bestrafte het niet eens is met de opgelegde strafbeschikking volstaat. In de praktijk blijken in verzetschriften veelal wel allerlei argumenten te worden genoemd. In de meerderheid van de gevallen komen deze neer op: “Ik heb het delict niet, althans niet expres, gepleegd”.

Ten tweede kan een zaak herinstromen doordat het niet lukt om de opgelegde sanctie ten uitvoer te leggen. Via het CJIB wordt ook dan de zaak voorgelegd aan het OM om te beslissen over vervolgmaatregelen om alsnog tot een geslaagde tenuitvoerlegging te komen.

Een derde mogelijkheid is dat Hoger Beroep wordt aangetekend tegen het vonnis van de rechter. Zowel het OM als de verdachte kan beroep aantekenen. De zaak wordt dan in de 2de lijn – de gerechtshoven – opnieuw behandeld. In deze factsheet is de 2de lijn nog niet opgenomen.

Figuur 3.1 *Herinstroom in de keten*

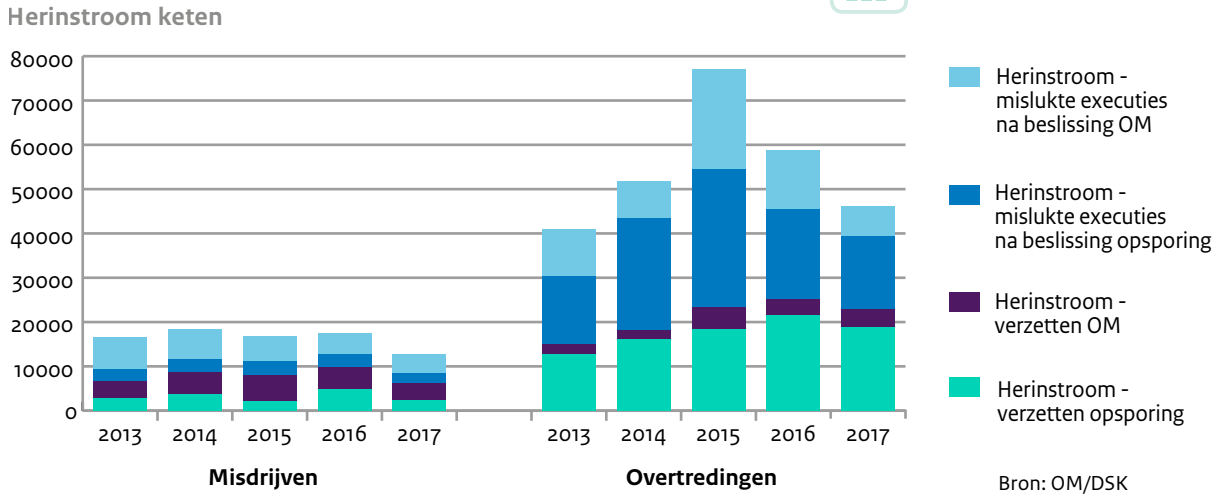

Bron: OM/DSK

3.1 Herinstroom in de keten

In 2017 zijn er bij het OM ten aanzien van misdrijven **2.300** zaken ingestroomd naar aanleiding van een verzet op een strafbeschikking die eerder was opgelegd door één van de opsporingsinstanties en nog eens **2.300** zaken, waarvan de executie van de opgelegde sanctie niet is gelukt. Bij overtredingen betrof dit respectievelijk **18.800** zaken n.a.v. verzet en **16.400** zaken na het mislukken van de executie. Voor deze zaken wordt een beslissing van het OM gevraagd. Dit is weliswaar een eerste beslissing van het OM in deze zaken, maar een tweede beslissing in de keten.

Naast deze zaken, zijn er ook zaken ingestroomd[18] na verzet tegen een OM-strafbeschikking en na het mislukken van de executie van een sanctie opgelegd door het OM.

In deze zaken is de beslissing van het OM zowel voor het OM als voor de keten een tweede beslissing. In 2017 betrof het bij misdrijven **3.900** zaken na verzet en **4.100** na mislukken van de executie. Bij overtredingen was dit respectievelijk **4.200** en **6.700** zaken.

De totale herinstroom afgezet tegen de initiële stroom komt uit op 5% bij misdrijven en 16% bij overtredingen. T.o.v. 2017 is de totale herinstroom n.a.v. verzet of na mislukken van de executie, zowel bij misdrijven als bij overtredingen gedaald (respectievelijk met -28% en -22%).

3.2 Beoordeling OM herinstroom

In **12.900** misdrijfzaken en **49.400** overtredingszaken heeft het OM in 2017 naar aanleiding van verzet tegen een strafbeschikking of mislukte executie een (nieuwe) beslissing genomen. Het aandeel zaken dat door het OM onvoorwaardelijk is geseponeerd ligt hoger dan bij de initiële stroom, echter is duidelijk gedaald t.o.v. 2016.

In 2016 was het aandeel hoog, hetgeen te maken had met de kwaliteit van de schuldvaststelling (veelal technisch sepot – geen sluitende bewijsvoering) en met het verwerken van een eerder ontstane voorraad overtredingszaken (veelal sepot vanwege de ouderdom van de zaak).

Om het aandeel verzetten tegen strafbeschikkingen te reduceren, besteedt het OM tegenwoordig meer aandacht aan de schuldvaststelling. Hierop vindt steekproefsgewijs controle plaats door collega-officieren van justitie (*peer reviews*). Verder wordt de gemiddelde doorlooptijd bij verzet verkort door alleen nog te kijken naar juridische relevante argumenten.

3.3 Vonnis rechter herinstroom

De rechter heeft in 2017 in **8.000** misdrijfzaken en **31.700** overtredingszaken naar aanleiding van verzet of mislukte executie een vonnis uitgesproken. In ruim driekwart (77%) van de misdrijfzaken komt het alsnog tot een schuldigverklaring met straf. Bij overtredingen ligt dit op 80%.

Figuur 3.2 *Herinstroom – beslissing vervolgingsfase*

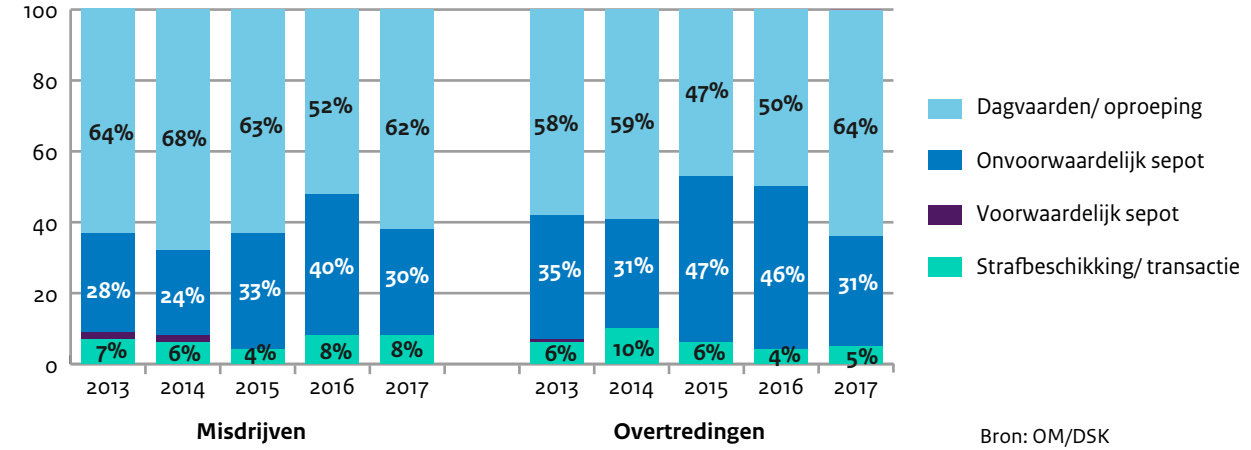

Bron: OM/DSK

Figuur 3.3 *Herinstroom - beslissing berechtingsfase*

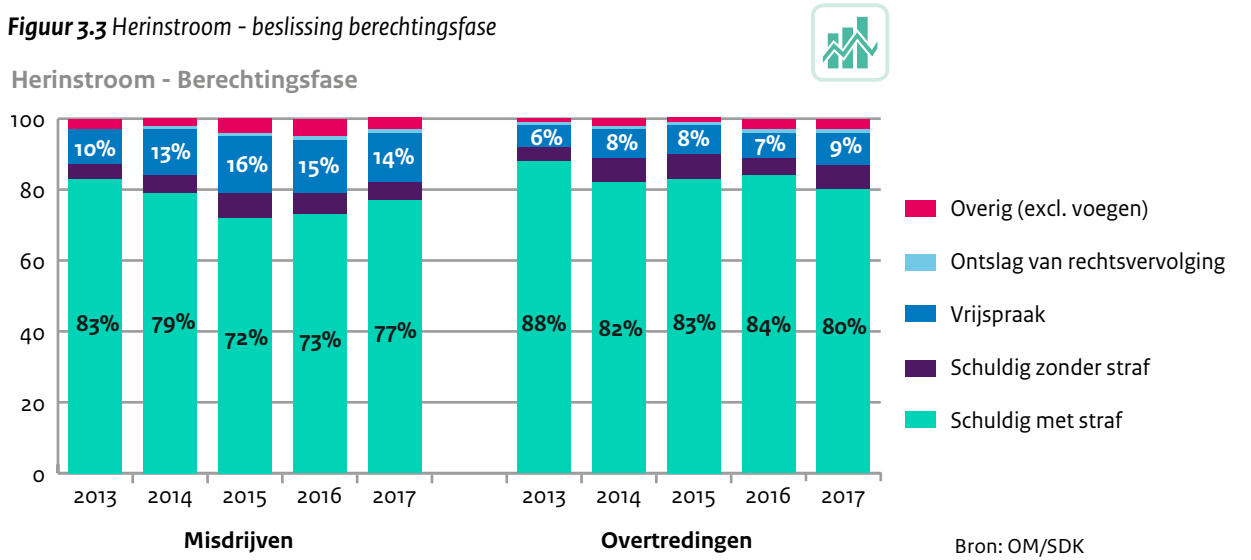

Bron: OM/SDK

4. Sancties en maatregelen

In 2017 zijn uiteindelijk (als gevolg van de genomen 1e inhoudelijke beslissingen en de beslissingen na verzetten en mislukte executies) in totaal **503.400** sancties en/of maatregelen opgelegd (**186.800** sancties n.a.v. misdrijven en **316.600** sancties n.a.v. overtredingen). Bij misdrijven is het aantal sancties ten opzichte van 2016 nagenoeg stabiel gebleven (+1%). Bij overtredingen is er sprake van een daling van 13%.

Bij de tenuitvoerlegging van de opgelegde sancties zijn o.a. CJIB, DJI, reclassering (3RO), HALT en Raad voor de Kinderbescherming betrokken.

Bij overtredingen zijn het voornamelijk financiële sancties die zijn opgelegd, bij misdrijven is het beeld meer divers. De opgelegde sancties zijn bij overtredingen overwegend onvoorwaardelijk (97%), bij misdrijven is 87% (deels) onvoorwaardelijk en 13% voorwaardelijk.

Figuur 4.1 *Opgelegde sancties en maatregelen*

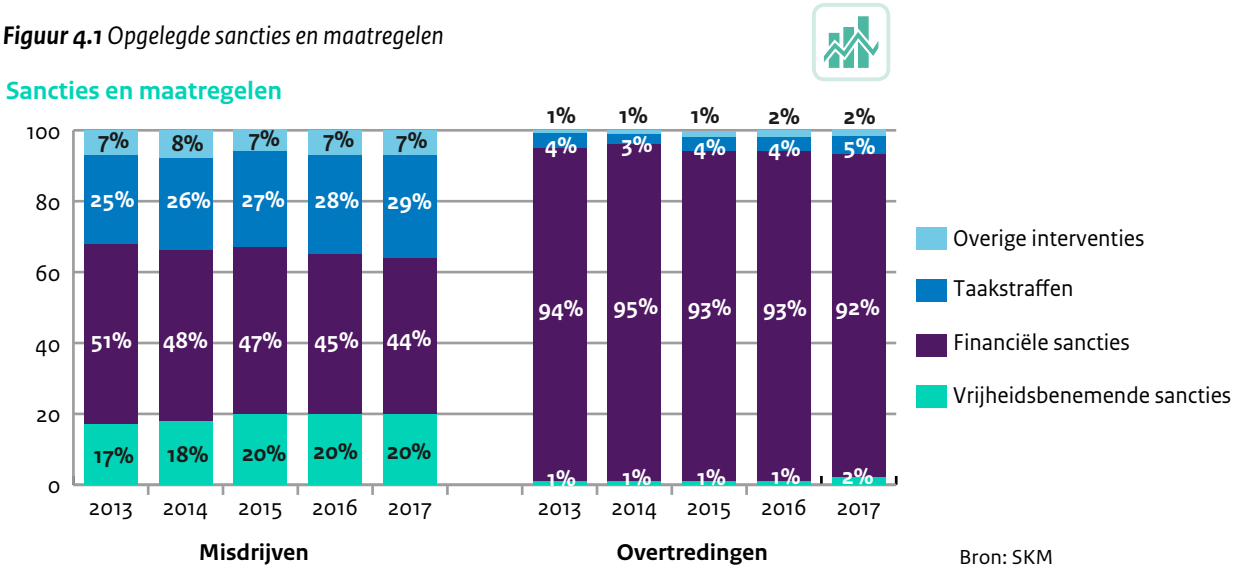

Bron: SKM

5. WAHV-overtredingen

Bij bepaalde lichte(re) verkeersovertredingen, zoals door rood licht rijden, te hard rijden (tot circa 30 km te hard), niet *handsfree* bellen tijdens het besturen van een auto en geen gebruik maken van autogordels, is geregeld dat zonder tussenkomst van de rechter of officier van justitie een boete kan worden opgelegd. Dit is geregeld in de Wet Administratieve Handhaving Verkeersvoorschriften (WAHV), waardoor wordt gesproken van WAHV-overtredingen.

In 2017 zijn door het CJIB ruim **9,2 miljoen** beschikkingen verstuurd voor het begaand van WAHV-overtredingen.

WAHV-overtredingen worden voor een deel geconstateerd door de politie d.m.v. een staandehouding. Het aantal staandehoudingen laat een sterke stijging zien van 8% t.o.v. 2016. Dit komt met name omdat de politie meer boetes uitschreef voor *handheld* bellen. Het leeuwendeel wordt door de diverse geautomatiseerde systemen (flitspalen, trajectcontroles) geconstateerd, dit aantal is in 2017 gedaald met 3% en betreft voornamelijk het overtreden van de maximum snelheid.

Inmiddels gaat 11% van de verstuurde boetes naar het buitenland. Met ingang van 1 november 2017 kunnen buitenlandse kentekenhouders uit 21 landen bij verkeersovertredingen op kenteken worden beboet. Vanaf december 2016 gold dit al voor de eerder aangesloten landen: Hongarije, Litouwen, Malta, Slowakije, Kroatië en Spanje. Sinds november 2017 is dit voor nog eens tien landen gaan gelden, te weten: Estland, Finland, Italië, Letland, Oostenrijk, Portugal, Roemenië, Slovenië, Tsjechië en Zweden.

Figuur 5.1 *Verzonden beschikkingen WAHV-overtredingen*

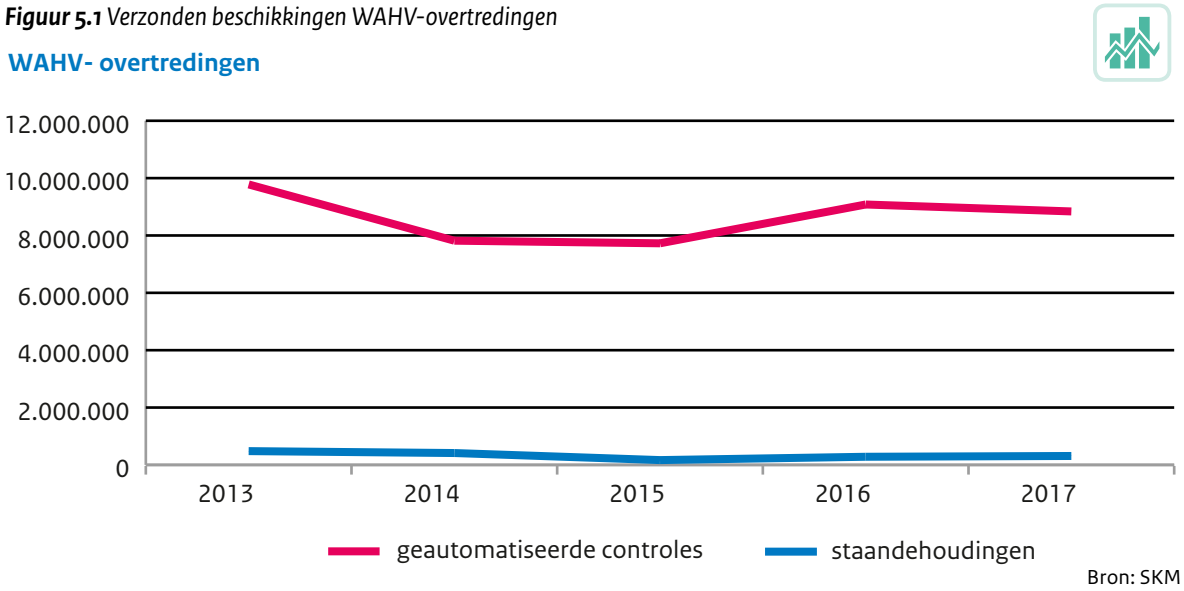

Bron: SKM

6. Tenuitvoerlegging

Bij de tenuitvoerlegging wordt van de opgelegde sancties na een bepaalde periode gekeken wat de status is. Zo kan per sanctiestroom worden nagegaan hoe snel de tenuitvoerlegging na het vonnis of de beslissing is gestart en hoeveel zaken na een langere periode nog open staan.

Voor de tenuitvoerlegging van een sanctie maakt het geen verschil of de sanctie is opgelegd n.a.v. een misdrijf of een overtreding. Om die reden wordt dit onderscheid hier niet toegepast, maar wordt gekeken naar het totaal van opgelegde sancties en de bijbehorende tenuitvoerlegging.

Voor de startsnelheid wordt na een kortere periode gekeken welk aandeel van de opgelegde sanctie is gestart. Per sanctiestroom is gekeken welke observatie-periode het beste past. De meest recente prestaties bij volwassenen zijn als volgt. Het genoemde jaar betreft het jaar waarin de straf is opgelegd.

De afgelopen jaren is het presteren op de startsnelheid gelijk gebleven of verbeterd. Bij de opgelegde taakstraffen zien we het laatste jaar wel een kleine terugloop in het presteren. Zoals ook reeds genoemd in de brief die op 11 januari jl. naar de Tweede Kamer is gestuurd[19] hebben de betrokken ketenpartners aandacht hiervoor en wordt onderzocht hoe het presteren verbeterd kan worden.

Figuur 6.1 *Tenuitvoerlegging, startsnelheid*

Tenuitvoerlegging - Startsnelheid

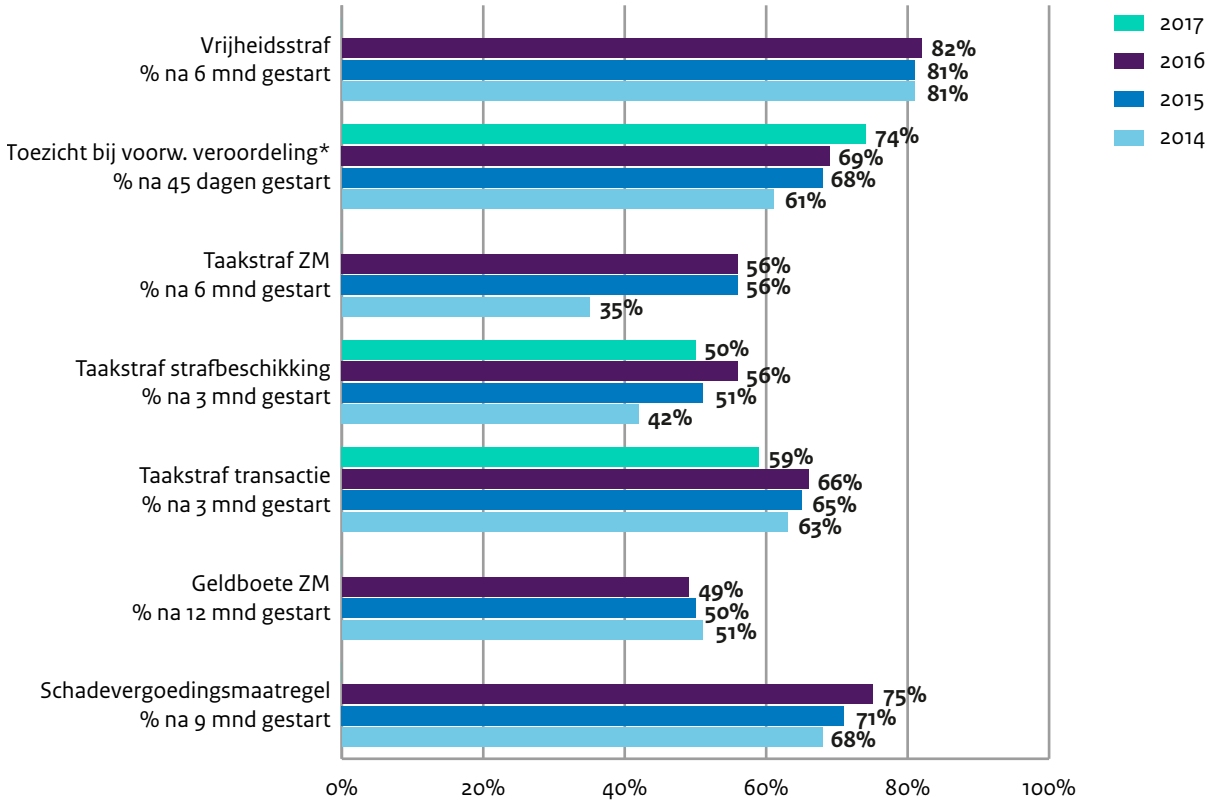

Bron: USB
* excl. DUT

Naast de startsnelheid wordt het percentage lopende of afgedane sancties na een langere periode gemeten: de zekere tenuitvoerlegging. Omdat de observatieperioden hierbij langer zijn, wordt gekeken naar zaken die langere tijd geleden zijn opgelegd. Ook hier is de observatie-periode afhankelijk van de betreffende sanctiestroom.

Het presteren na langere tijd is over de jaren heen hoog en constant. De keten zal zich blijven inzetten om ook zaken die nog niet zijn gestart of afgedaan, alsnog uit te voeren.

Figuur 6.2 *Tenuitvoerlegging, zekerheid*

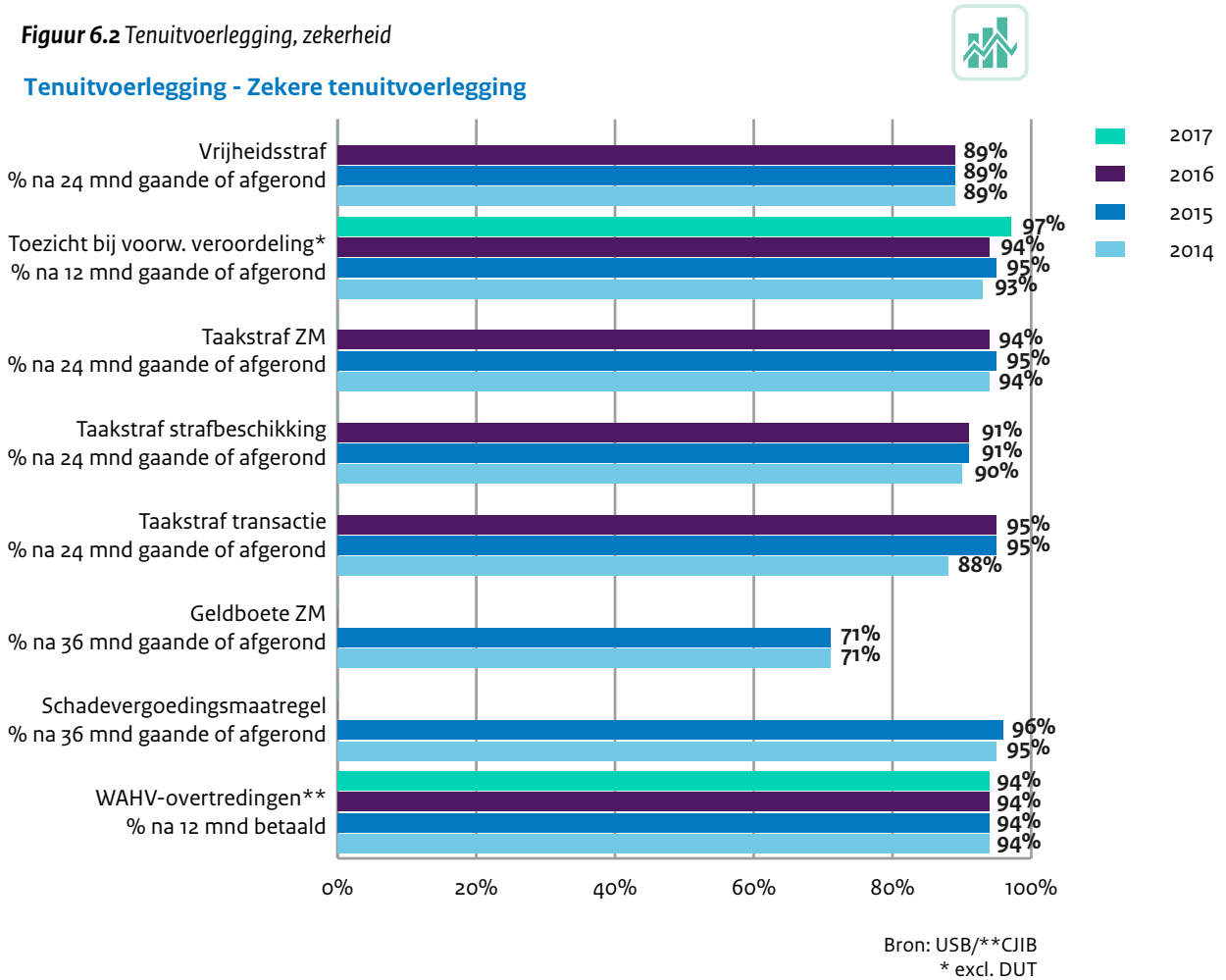

Bron: USB/**CJIB
* excl. DUT

7. Relevante publicaties

Er wordt op meerdere momenten gerapporteerd over (onderdelen van) de strafrechtketen, waaronder in de jaarverslagen van de afzonderlijke ketenpartners en het ministerie van Veiligheid en Justitie. De Strafrechtketen-monitor sluit zoveel mogelijk aan bij de definities en begrippen die de ketenpartners hanteren.

Een omvangrijkere wetenschappelijke publicatie is het door het WODC in samenwerking met het CBS en de Raad voor de rechtspraak gepubliceerde rapport '*Criminaliteit en rechtshandhaving*' (C&R). Voor C&R wordt in belangrijke mate van dezelfde gegevens gebruik gemaakt als in deStrafrechtketenmonitor, alleen de publicatiefrequentie is jaarlijks in plaats van per kwartaal (peildata van de cijfers is verschillend). De C&R verschijnt pas in het najaar na afloop van het rapportagejaar. Om methodologische redenen zijn bepaalde definities afwijkend van de door de ketenpartners intern gehanteerde definities.

Voetnoten

1 Met uitzondering van de behandeling in hoger beroep en cassatie.

2 Een paar voorbeelden. Rijden onder invloed is een misdrijf, evenals doodslag of vernieling van een bushokje. Rijden door rood licht is een overtreding, net als met 200 km per uur over de snelweg rijden, wildplassen of verkeerd aanbieden van afval.

3 Wet Administratiefrechtelijke Handhaving Verkeersovertredingen 1990 (WAHV, ook wel bekend als de 'Wet Mulder'). Het gaat hierbij om lichte snelheidsovertredingen, door rood licht rijden, niet handsfree bellen tijdens het besturen van een auto en geen gebruik maken van autogordels.

4 Met strafbaarheid is hier bedoeld is het feit bewezen, is het feit strafbaar en is de verdachte strafbaar. De strafbaarheid komt niet alleen aan de orde bij de rechter, maar ook bij het uitvaardigen van een strafbeschikking. Een transactievoorstel mag alleen door het OM worden aangeboden als op zichzelf bewijstechnisch en beleidsmatig voldoende grond is om met succes te vervolgen en een voorwaardelijk sepot is alleen mogelijk als er sprake is van een sluitende bewijsvoering. Eén van de voorwaarden voor een Halt-straf is dat de jongere het gepleegde feit bekent. En bij een reprimande worden feit en verdachte geregistreerd door de politie en wordt een mondelinge waarschuwing gegeven.

5 Dit wijkt af van het aantal dat op de CBS site is gepubliceerd. Verschil wordt veroorzaakt door een andere manier van filteren ten aanzien van zaken die in een andere eenheid zijn opgenomen dan het misdrijf heeft plaatsgevonden en het meetellen van misdrijven geregistreerd door de KMAR. De daling komt bij het CBS ook uit op 5%.

6 Door politie.

7 Het opheldering spercentage is berekend door het aantal in een bepaald jaar opgehelderde misdrijven te delen door het aantal geregistreerde misdrijven in datzelfde jaar. Het CBS volgt het aantal geregistreerde misdrijven uit een bepaald jaar drie jaar lang. Hierna wordt het opheldering spercentage pas definitief vastgesteld.

8 Naast de politie zijn de Koninklijke Marechaussee (KMAR) en de bijzondere opsporingsdiensten (zoals FIOD) en buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) bevoegd tot het opsporen van (bepaalde) strafbare feiten en tot het nemen van beslissingen ter afdoening van de zaak binnen hun verkregen mandaat. Ook kunnen zij de vervolgingsbeslissing in een zaak voorleggen aan het OM.

9 Dit kan alleen voor een aantal veel voorkomende strafbare feiten, beschreven in de wet OM-afdoening.

10 Het betreft hier HALT+, dat wil zeggen dat een zwaardere HALT-straf wordt opgelegd in de vorm van meer uren leer- en/of taakstraf.

11 Dit kan alleen voor een aantal veel voorkomende strafbare feiten, beschreven in de wet OM-afdoening.

12 Een 1e inhoudelijke beslissing in de keten wil zeggen een 1e beslissing ten aanzien van de strafbaarheid van de verdachte na het plegen van het delict. Dit kan door de opsporingsinstanties, het OM en de rechter. Het betreft niet de beslissing om de zaak voor te leggen aan het OM of de rechter, dit is een procesbeslissing, immers het oordeel gevraagd van de volgende instantie.

13 Rapport Hoge Raad 'Beschikt en gewogen' – over de naleving van de wet door het openbaar ministerie bij het uitvaardigen van strafbeschikkingen 2014.

14 Eindvonnis in strafzaken met RM-akkoord.

15 Omwille van de leesbaarheid wordt hier onder schuldigverklaring zowel de schuldigverklaring door de rechter verstaan, als ook een strafbeschikking, een (geaccepteerd) transactievoorstel, een voorwaardelijk sepot of een verwijzing naar HALT en de registratie van feit en verdachte door de politie bij een reprimande. Eveneens omwille van de leesbaarheid wordt met sancties zowel maatregelen als schadevergoedingsmaatregel, TBS of gedragsbeïnvloedende maatregel bedoeld.

16 Voor de berekening van de doorlooptijden zijn de B&B-tabellen van het OM gebruikt om vast te stellen of er sprake is van tussentijdse OM-beslissingen en daarmee retourstromen. De historie op de BenB-tabellen is echter beperkt en kan zorgen voor enige vertekening bij de oudere jaren.

17 Ondermijnende criminaliteit is misdaad die maatschappelijke structuren of het vertrouwen daarin schaadt. Dit soort criminaliteit wordt vaak gepleegd in criminele samenwerkingsverbanden en gaat niet zelden gepaard met geweld, bedreiging en intimidatie. Het gaat dan zoal om handel in drugs, mensen en wapens, milieucriminaliteit, grootschalige fraude en corruptie. Onder ernstige zedenmisdrijven valt het overtreden van de volgende wetsartikelen uit het wetboek van Strafrecht: SR 240b t/m SR 250. Dit is dus exclusief schennispleging.

18 Het moment van instroom wordt bepaald door het moment van uitstroom, oftewel het moment waarop het OM een nieuwe beslissing heeft genomen.

19 Vergaderjaar 2017-2018, Kamerstuk 29279, nr. 403

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Strafrechtketen 2017

Bijlage strafrechtketenmonitor

JUNI 2018

Figuur 1.1 *Geregistreerde misdrijven*[6]

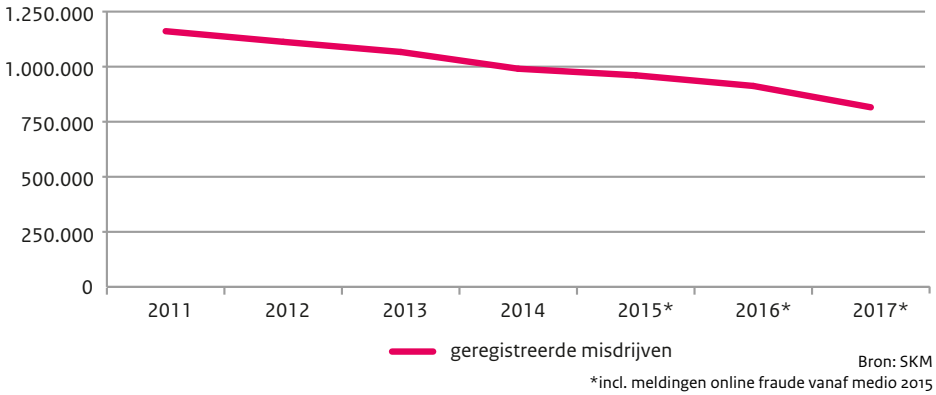

Bron: SKM
*incl. meldingen online fraude vanaf medio 2015

Geregistreerde misdrijven	2011	2012	2013	2014	2015*	2016*	2017*
	1.161.100	1.112.700	1.066.800	990.700	960.800	912.500	815.500

Figuur 1.2 *Slachtofferhulp*

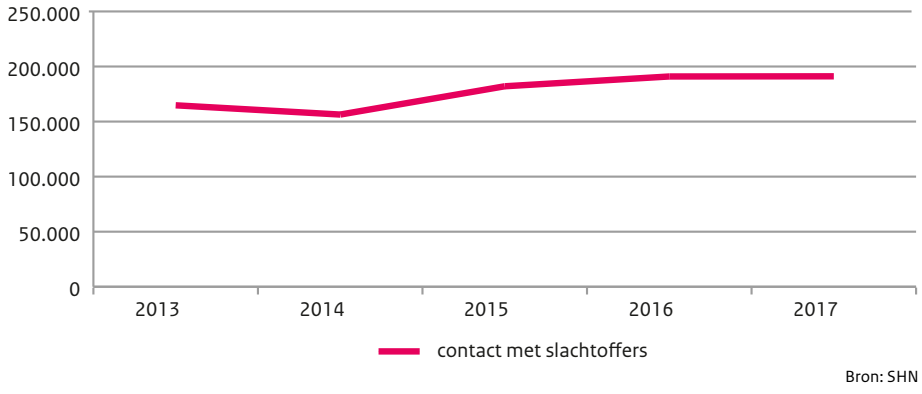

Bron: SHN

Contact met slachtoffers	2013	2014	2015	2016	2017
	164.800	156.400	182.000	190.900	191.100

Figuur 1.3 *Geconstateerde overtredingen*

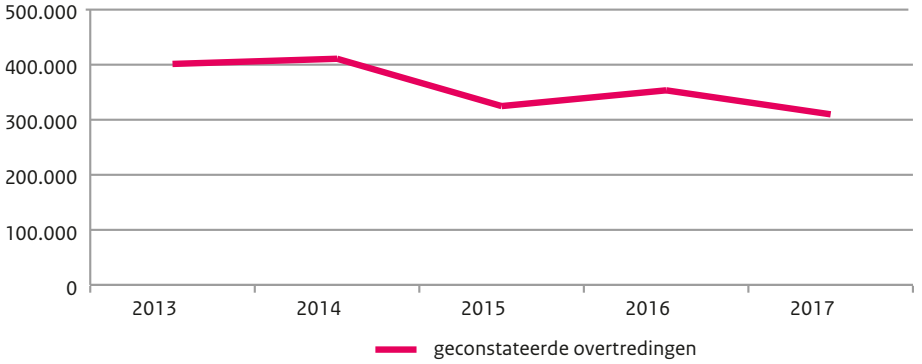

Bron: SKM

Geconstateerde overtredingen	2013	2014	2015	2016	2017
	401.400	410.800	324.800	353.400	309.800

Figuur 1.4 *Uitstroom opsporingsfase*

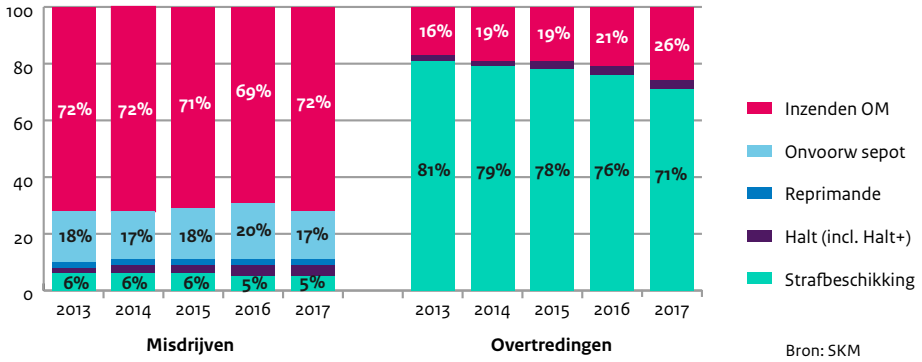

Bron: SKM

	Misdrijven					Overtredingen				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Inzenden OM	72%	72%	71%	69%	72%	16%	19%	19%	21%	26%
Onvoorw sepot	18%	17%	18%	20%	17%	-	-	-	-	-
Reprimande	2%	2%	2%	2%	2%	-	-	-	-	-
Halt (incl. Halt+)	2%	3%	3%	4%	4%	2%	2%	3%	3%	3%
Strafbeschikking	6%	6%	6%	5%	5%	81%	79%	78%	76%	71%

» Absolute aantallen

Figuur 1.5 *Uitstroom vervolgingsfase*

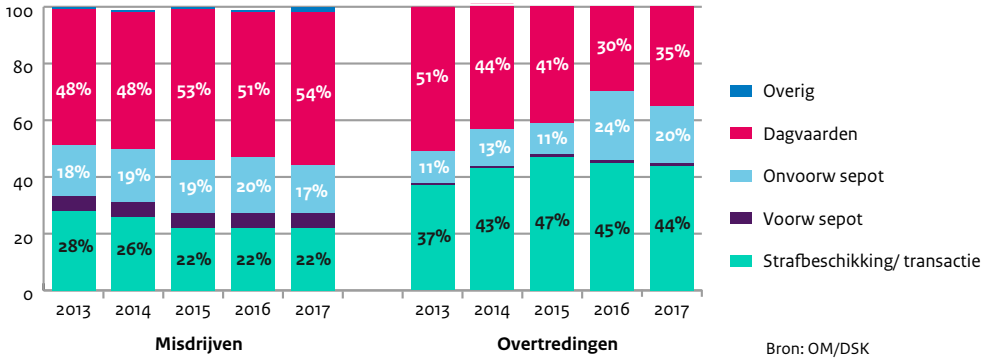

Bron: OM/DSK

	Misdrijven					Overtredingen				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Overig	1%	1%	1%	1%	2%	0%	0%	0%	0%	0%
Dagvaarden	48%	48%	53%	51%	54%	51%	44%	41%	30%	35%
Onvoorw sepot	18%	19%	19%	20%	17%	11%	13%	11%	24%	20%
Voorw sepot	5%	5%	5%	5%	5%	1%	1%	1%	1%	1%
Strafbeschikking/ transactie	28%	26%	22%	22%	22%	37%	43%	47%	45%	44%

» Absolute aantallen

Figuur 1.6 *Uitstroom berechtingsfase in 1e aanleg*

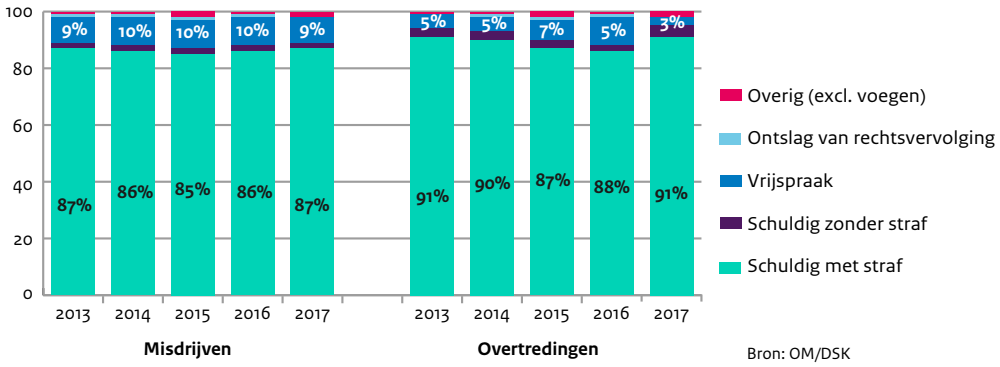

Bron: OM/DSK

	Misdrijven					Overtredingen				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Overig (excl. voegen)	1%	1%	2%	1%	1%	1%	1%	2%	3%	2%
Ontslag van rechtsvervolging	1%	1%	1%	1%	0%	0%	1%	1%	1%	0%
Vrijspraak	9%	10%	10%	10%	9%	5%	5%	7%	5%	3%
Schuldig zonder straf	2%	2%	2%	2%	2%	3%	3%	3%	3%	4%
Schuldig met straf	87%	86%	85%	86%	87%	91%	90%	87%	88%	91%

» Absolute aantallen

Figuur 1.7 *Beslissingen per ketenfase*

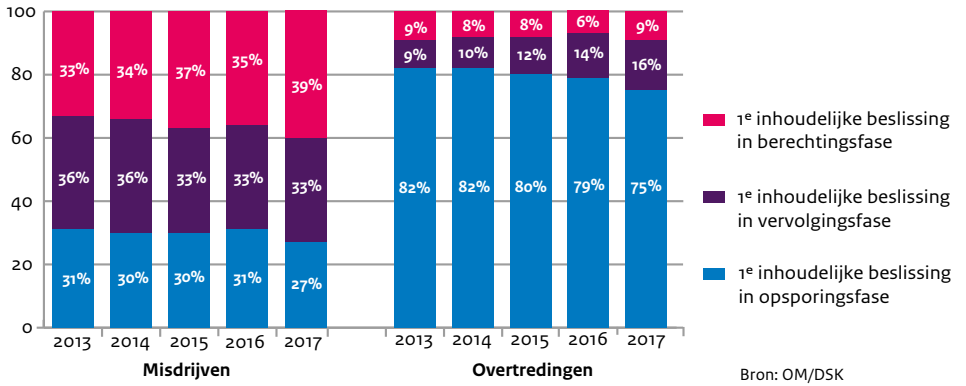

Bron: OM/DSK

	Misdrijven					Overtredingen				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
1e inhoudelijke beslissing in berechtingsfase	33%	34%	37%	35%	39%	9%	8%	8%	6%	9%
1e inhoudelijke beslissing in vervolgingsfase	36%	36%	33%	33%	33%	9%	10%	12%	14%	16%
1e inhoudelijke beslissing in opsporingsfase	31%	30%	30%	31%	27%	82%	82%	80%	79%	75%

» Absolute aantallen

Figuur 1.8 *Beslissingen in de keten naar inhoud*

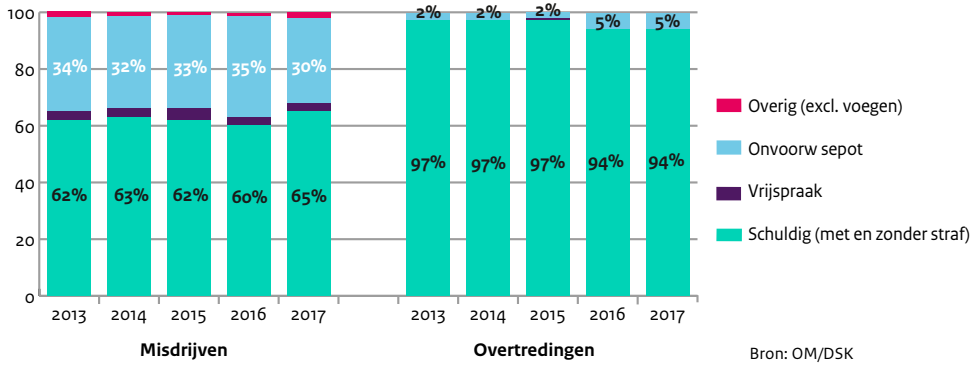

Bron: OM/DSK

	Misdrijven					Overtredingen				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Overig (excl. voegen)	2%	1%	1%	1%	2%	0%	0%	0%	0%	0%
Onvoorw sepot	34%	32%	33%	35%	30%	2%	2%	2%	5%	5%
Vrijspraak	3%	3%	4%	3%	3%	0%	0%	1%	0%	0%
Schuldig (met en zonder straf)	62%	63%	62%	60%	65%	97%	97%	97%	94%	94%

» Absolute aantallen

Figuur 2.1 *Doorlooptijd standaardzaken*

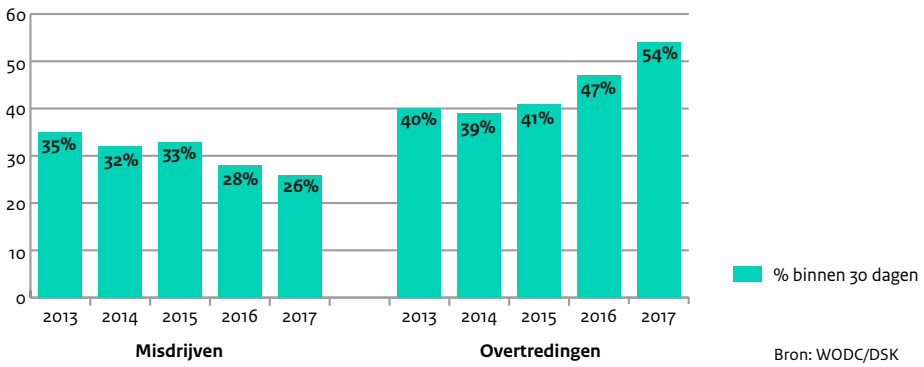

Bron: WODC/DSK

	Misdrijven					Overtredingen				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
% binnen 30 dagen	35%	32%	33%	28%	26%	40%	39%	41%	47%	54%

Figuur 2.2 *Doorlooptijd zaken voor de rechter*

Doorlooptijd in maanden, van 1e verhoor tot vonnis bij de rechter

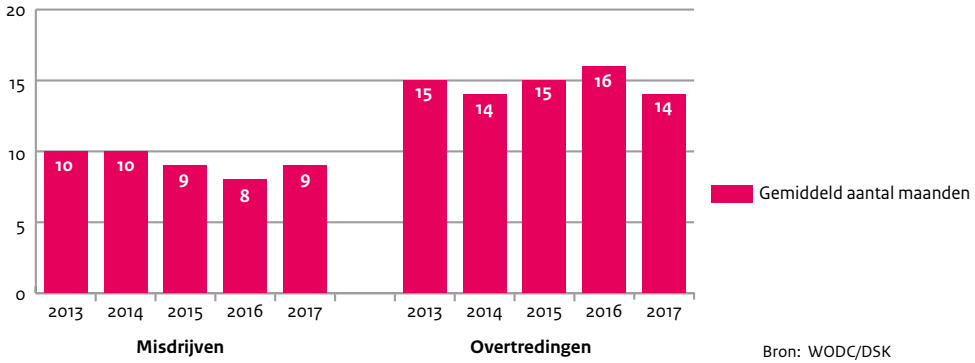

Bron: WODC/DSK

	Misdrijven					Overtredingen				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Gemiddeld aantal maanden	10	10	9	8	9	15	14	15	16	14

Figuur 2.3 *Doorlooptijd 4 zaakstromen*

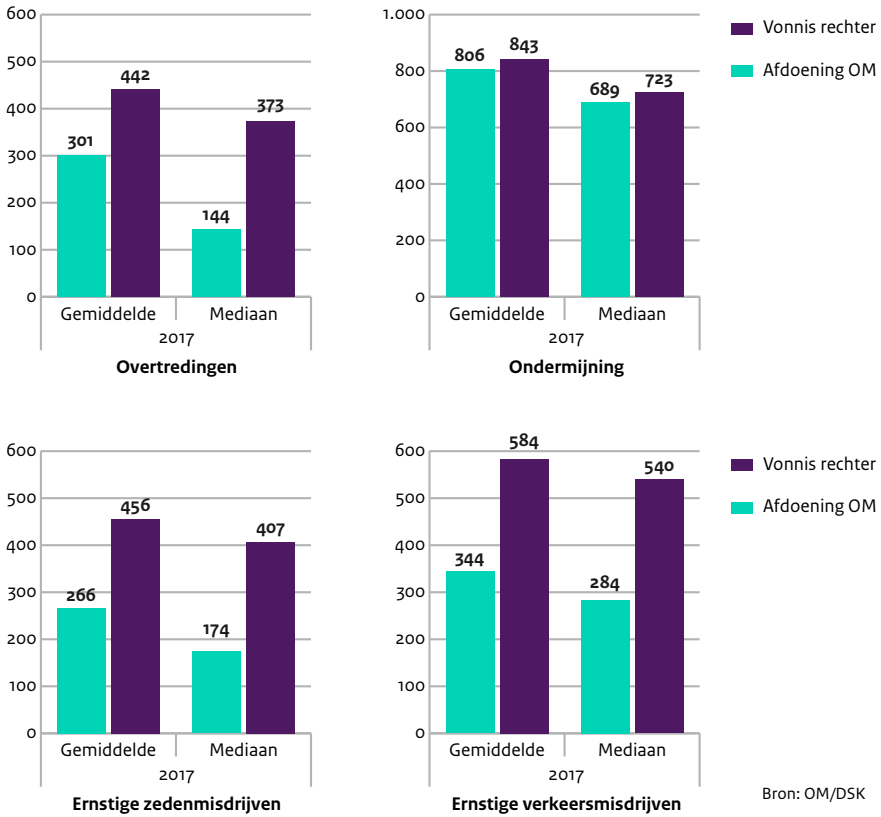

Bron: OM/DSK

Overtredingen - 2017

	Afdoening OM	Vonnis rechter
Gemiddelde	301	442
Mediaan	144	373

Ondermijning - 2017

	Afdoening OM	Vonnis rechter
Gemiddelde	806	843
Mediaan	689	723

Ernstige zedenmisdrijven - 2017

	Afdoening OM	Vonnis rechter
Gemiddelde	266	456
Mediaan	174	407

Ernstige verkeersmisdrijven - 2017

	Afdoening OM	Vonnis rechter
Gemiddelde	344	584
Mediaan	284	540

Figuur 2.4 *Doorlooptijd jeugd*

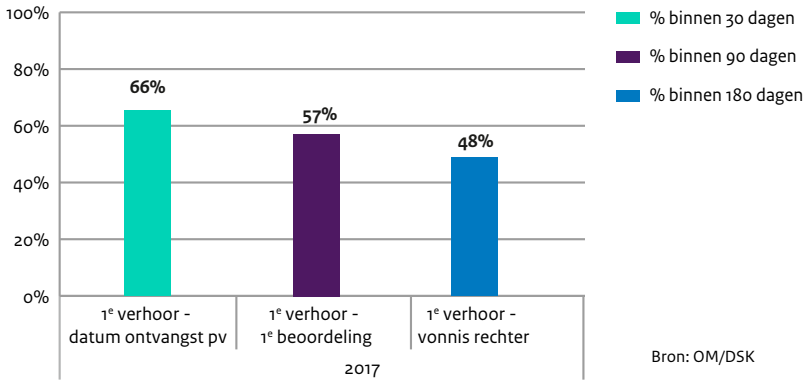

Bron: OM/DSK

		2017
1e verhoor - datum ontvangst pv	% binnen 30 dagen	66%
1e verhoor - 1e beoordeling	% binnen 90 dagen	57%
1e verhoor - vonnis rechter	% binnen 180 dagen	48%

Figuur 3.1 *Herinstroom in de keten*

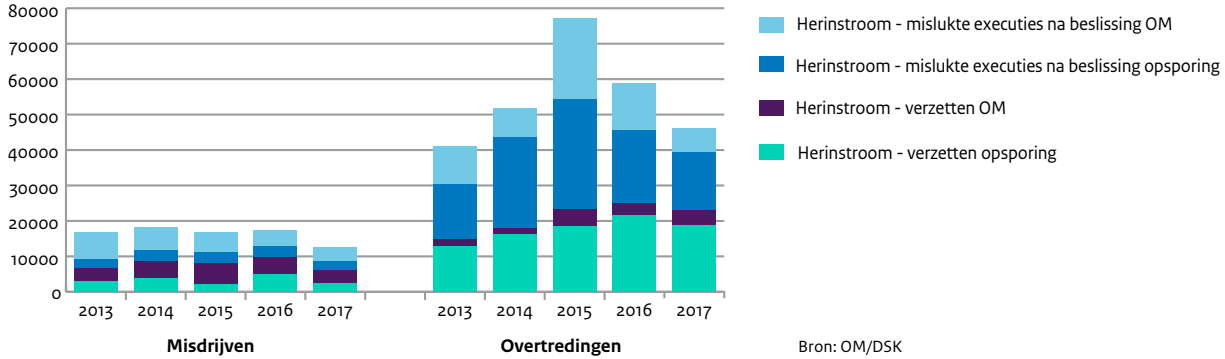

Bron: OM/DSK

	Misdrijven					Overtredingen				
	2013	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Herinstroom -mislukte executies na beslissing OM	7.300	6.600	5.500	4.800	4.100	10.700	8.300	22.600	13.300	6.700
Herinstroom -mislukte executies na beslissing opsporing	2.700	2.900	3.400	3.000	2.300	15.400	25.400	31.200	20.400	16.400
Herinstroom - verzetten OM	3.700	5.000	5.700	4.900	3.900	2.200	1.900	4.900	3.500	4.200
Herinstroom - verzetten opsporing	2.900	3.700	2.200	4.900	2.300	12.800	16.100	18.400	21.600	18.800

» Absolute aantallen

Figuur 3.2 *Herinstroom – beslissing vervolgingsfase*

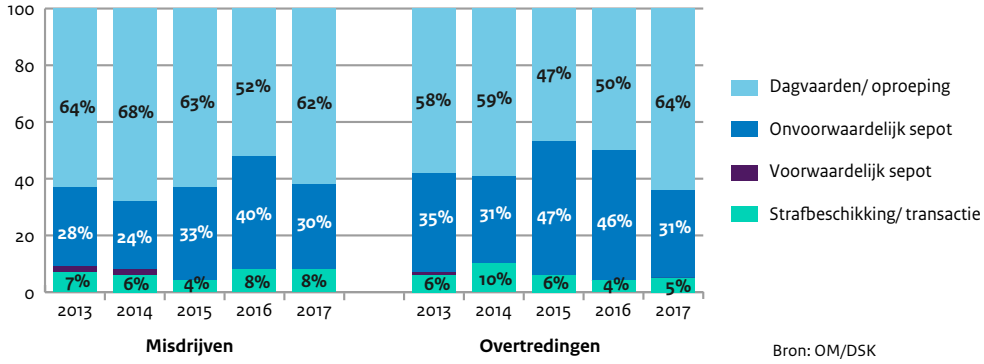

Bron: OM/DSK

	Misdrijven					Overtredingen				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Dagvaarden/ oproeping	64%	68%	63%	52%	62%	58%	59%	47%	50%	64%
Onvoorwaardelijk sepot	28%	24%	33%	40%	30%	35%	31%	47%	46%	31%
Voorwaardelijk sepot	2%	2%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%
Strafbeschikking/ transactie	7%	6%	4%	8%	8%	6%	10%	6%	4%	5%

» Absolute aantallen

Figuur 3.3 *Herinstroom - beslissing berechtingsfase*

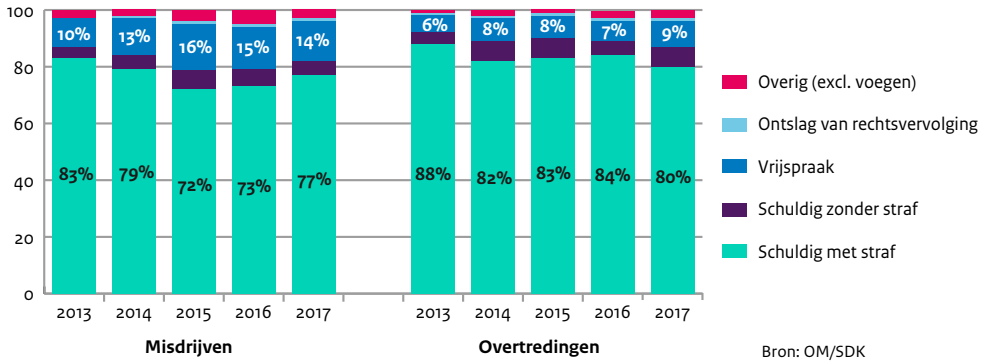

Bron: OM/SDK

	Misdrijven					Overtredingen				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Overig (excl. voegen)	3%	3%	4%	5%	4%	1%	2%	2%	2%	3%
Ontslag van rechtsvervolging	0%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
Vrijspraak	10%	13%	16%	15%	14%	6%	8%	8%	7%	9%
Schuldig zonder straf	4%	5%	7%	6%	5%	4%	7%	7%	5%	7%
Schuldig met straf	83%	79%	72%	73%	77%	88%	82%	83%	84%	80%

» Absolute aantallen

Figuur 4.1 *Opgelegde sancties en maatregelen*

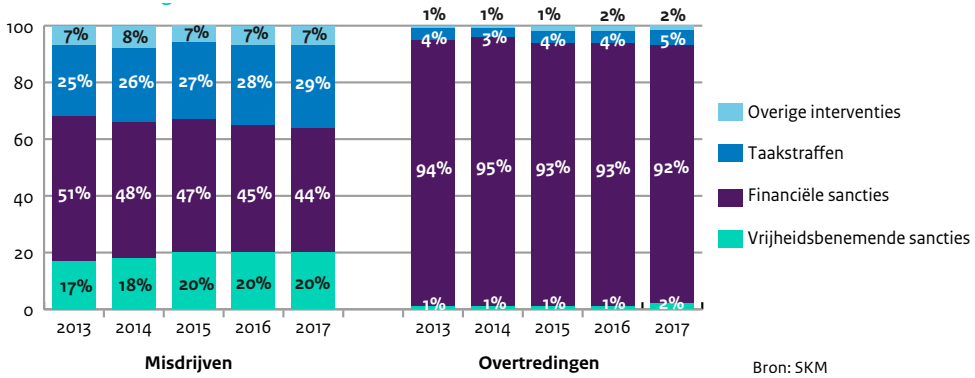

Bron: SKM

	Misdrijven					Overtredingen				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Overige interventies	7%	8%	7%	7%	7%	1%	1%	1%	2%	2%
Taakstraffen	25%	26%	27%	28%	29%	4%	3%	4%	4%	5%
Financiële sancties	51%	48%	47%	45%	44%	94%	95%	93%	93%	92%
Vrijheidsbenemende sancties	17%	18%	20%	20%	20%	1%	1%	1%	1%	2%

» Absolute aantallen

Figuur 5.1 *Verzonden beschikkingen WAHV-overtredingen*

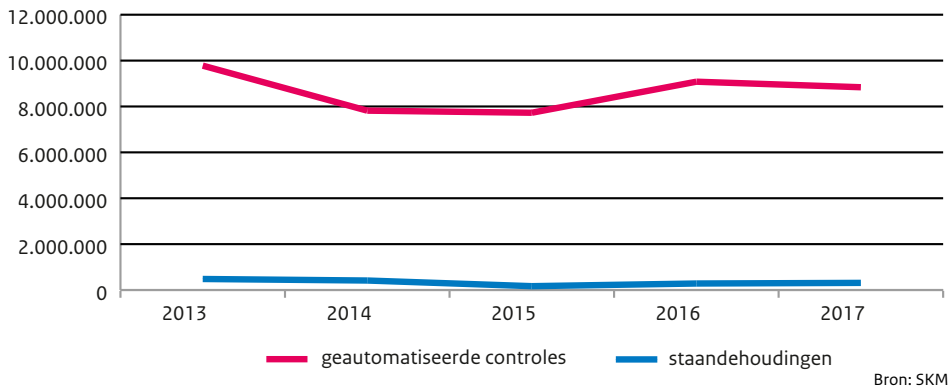

Bron: SKM

	2013	2014	2015	2016	2017
Geautomatiseerde controles	9.780.100	7.818.300	7.727.200	9.080.200	8.838.500
Staandehoudingen	554.500	487.800	241.700	357.500	385.000

Figuur 6.1 *Tenuitvoerlegging, startsnelheid*

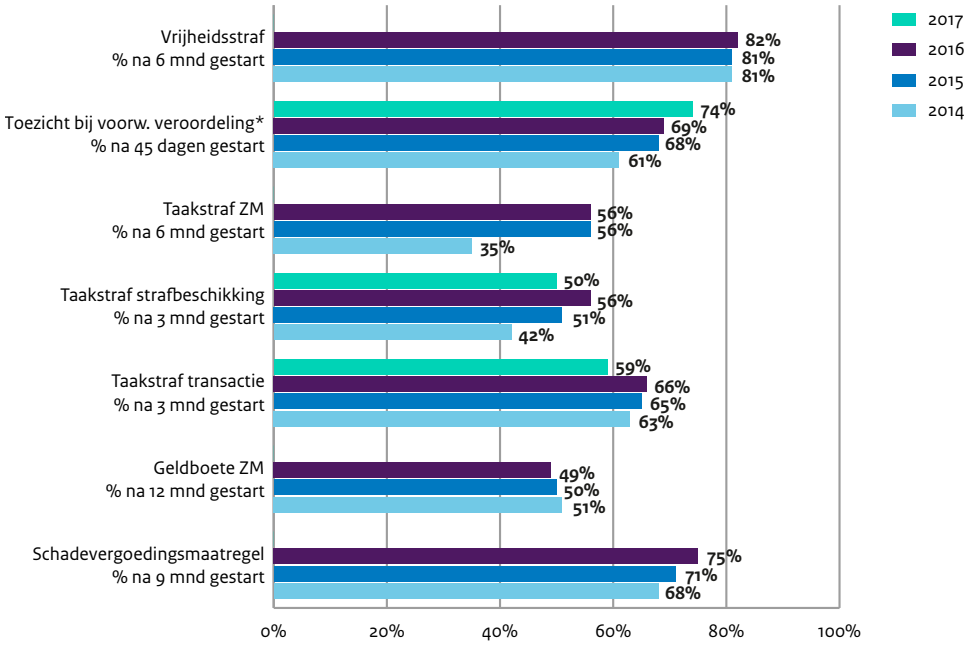

Bron: USB
* excl. DUT

Figuur 6.2 *Tenuitvoerlegging, zekerheid*

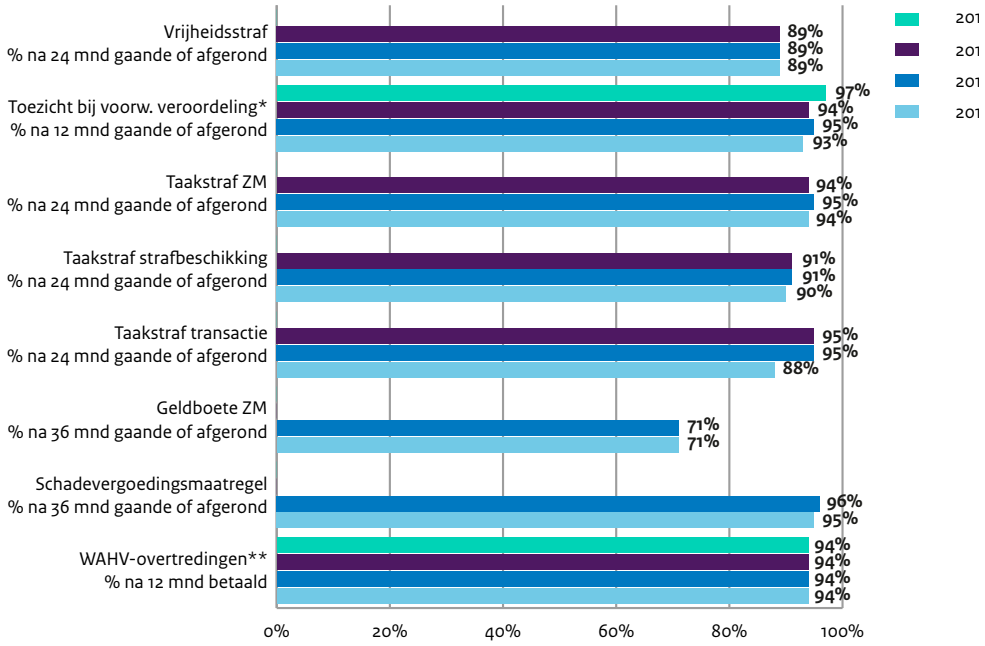

Bron: USB/**CJIB
* excl. DUT

	Startsnelheid			
	2014	2015	2016	2017
Vrijheidsstraf % na 6 mnd gestart	81%	81%	82%	-
Toezicht bij voorw. veroordeling* % na 45 dagen gestart	61%	68%	69%	74%
Taakstraf ZM % na 6 mnd gestart	35%	56%	56%	-
Taakstraf strafbeschikking % na 3 mnd gestart	42%	51%	56%	50%
Taakstraf transactie % na 3 mnd gestart	63%	65%	66%	59%
Geldboete ZM % na 12 mnd gestart	51%	50%	49%	-
Schadevergoedingsmaatregel % na 9 mnd gestart	68%	71%	75%	-

	Zekere tenuitvoerlegging			
	2014	2015	2016	2017
Vrijheidsstraf % na 24 mnd gaande of afgerond	89%	89%	89%	-
Toezicht bij voorw. veroordeling* % na 12 mnd gaande of afgerond	93%	95%	94%	97%
Taakstraf ZM % na 24 mnd gaande of afgerond	94%	95%	94%	-
Taakstraf strafbeschikking % na 24 mnd gaande of afgerond	90%	91%	91%	-
Taakstraf transactie % na 24 mnd gaande of afgerond	88%	95%	95%	-
Geldboete ZM % na 36 mnd gaande of afgerond	71%	71%		
Schadevergoedingsmaatregel % na 36 mnd gaande of afgerond	95%	96%	-	-
WAHV-overtredingen**% na 12 mnd betaald	94%	94%	94%	94%

	Misdrijven				
	2013	2014	2015	2016	2017
Aantal geconstateerde delicten - ter kennisgekomen geregistreerde delicten	1.066.800	990.700	960.800	912.500	815.500
Niet in behandeling genomen registraties	-	543.000	530.800	513.900	394.300
Uitscreeningspercentage	-	55%	55%	56%	48%
Opgehelderde delicten	280.100	268.200	243.700	232.400	213.100
Ophelderingspercentage	26%	27%	25%	25%	26%
Afgeronde onderzoeksdossiers	-	445.100	417.500	408.300	374.800
wv met 1 of meer verdachten	-	250.700	233.800	234.200	209.100
wv zonder verdachten	-	194.400	183.700	174.100	165.800
Percentage afgerond met verdachte	-	56%	56%	57%	56%

Figuur 1.4

	Misdrijven					Overtredingen				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Afgehandelde verdachten alle opsporingsinstanties	338.400	318.400	286.800	267.800	243.100	401.400	410.800	324.800	353.400	309.800
wv strafbeschikking	19.600	19.000	16.500	14.100	12.800	326.600	324.500	253.400	269.500	219.300
wv Halt (incl. Halt+)	6.400	9.000	8.800	9.600	9.000	9.800	9.200	9.000	9.500	8.600
wv reprimande	6.800	7.600	5.700	5.900	5.000	-	-	-	-	-
wv onvoorw. sepot	62.200	52.800	52.500	54.300	40.800	-	-	-	-	-
wv inzenden OM	243.300	230.100	203.200	183.900	175.500	65.000	77.100	62.400	74.400	81.900

« Terug

Figuur 1.5

	Misdrijven					Overtredingen				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Beslissingen OM (1e inhoudelijke beslissing in de keten of beslissing om te dagvaarden op initiële zaak, geen beslissing op verzetten of mislukte executie)	213.700	207.400	192.400	183.700	177.600	72.300	72.400	64.000	72.800	76.300
wv strafbeschikking	42.400	38.800	30.600	33.500	31.000	23.900	28.700	28.300	31.000	32.700
wv transactie	17.600	15.300	12.100	7.800	8.700	3.000	2.300	2.000	1.700	1.200
wv voorwaardelijk sepot	9.900	11.300	9.600	8.900	9.000	700	600	700	500	500
wv onvoorwaardelijk sepot	38.700	39.800	36.500	37.100	30.600	7.800	9.200	7.000	17.500	15.000
wv dagvaarden	102.100	99.800	101.800	94.400	95.600	36.700	31.700	25.900	22.000	26.600
wv overig	3.000	2.400	1.800	1.900	2.700	200	-	-	-	200

« Terug

Figuur 1.6

	Misdrijven					Overtredingen				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Vonnissen ZM (1e inhoudelijke beslissing in de keten - op intiële zaak, niet op verzetten of mislukte executie)	102.100	99.800	101.800	94.400	96.400	36.700	31.700	25.900	22.000	26.500
wv schuldig met straf	82.000	78.200	79.600	73.900	75.700	33.200	28.500	22.500	19.400	24.100
wv schuldig zonder straf	1.600	1.800	2.300	1.800	1.700	1.200	1.000	900	700	900
wv vrijspraak	8.700	9.000	9.700	8.900	8.200	1.700	1.600	1.800	1.100	900
wv ontslag van rechtsvervolging	600	600	600	500	400	200	200	100	200	100
wv voegen ter terechtzitting	7.900	8.800	8.200	8.200	9.200	100	100	100	100	-
wv overig/onbekend	1.300	1.300	1.500	1.100	1.200	400	300	500	600	500

« Terug

Figuur 1.7

	Misdrijven					Overtredingen				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Totaal initiele beslissingen keten	308.800	295.700	276.000	267.600	246.000	408.600	406.100	326.300	351.700	304.100
1e inhoudelijke beslissing in opsporingsfase	95.100	88.300	83.600	84.000	67.600	336.400	333.700	262.400	279.000	227.900
1e inhoudelijke beslissing in vervolgingsfase	111.500	107.600	90.600	89.300	82.000	35.600	40.800	38.100	50.700	49.700
1e inhoudelijke beslissing in berechtingsfase	102.100	99.800	101.800	94.400	96.400	36.700	31.700	25.900	22.000	26.500

« Terug

Figuur 1.8

Beslissingen	308.800	295.700	276.000	267.600	246.000	408.600	406.100	326.300	351.700	304.100
Schuldig (met en zonder straf)	186.400	181.000	165.200	155.600	153.000	398.300	394.800	316.800	332.200	287.400
Vrijspraak	8.700	9.000	9.700	8.900	8.200	1.700	1.600	1.800	1.100	900
Onvoorwaardelijk sepot	100.900	92.600	89.000	91.500	71.400	7.800	9.200	7.000	17.500	15.000
Overig (incl. voegen)	12.700	13.100	12.100	11.700	13.400	800	700	800	900	800

« Terug

Figuur 3.1

	Misdrijven					Overtredingen				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Aantal verzetten	6.600	8.700	7.900	9.800	6.200	15.000	18.000	23.300	25.100	23.000
wv nav politiestrafbeschikking of bestuurlijke of fiscale strafbeschikking	2.900	3.700	2.200	4.900	2.300	12.800	16.100	18.400	21.600	18.800
wv nav OM-strafbeschikking	3.700	5.000	5.700	4.900	3.900	2.200	1.900	4.900	3.500	4.200
Aantal mislukte executies	10.100	9.500	8.900	7.800	6.400	26.100	33.700	53.800	33.700	23.100
wv nav beslissing opsporingsinstantie	2.700	2.900	3.400	3.000	2.300	15.400	25.400	31.200	20.400	16.400
wv nav beslissing OM	7.300	6.600	5.500	4.800	4.100	10.700	8.300	22.600	13.300	6.700

« Terug

Figuur 3.2

	Misdrijven					Overtredingen				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Beslissingen OM op verzetten/mislukte executie	14.600	16.300	19.700	17.000	12.900	34.100	40.300	72.100	58.100	49.400
wv strafbeschikking	900	900	700	1.300	1.000	2.100	4.000	4.000	2.500	2.400
wv transactie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
wv voorwaardelijk sepot	200	400	-	-	-	300	100	100	-	-
wv onvoorwaardelijk sepot	4.000	3.900	6.500	6.800	3.800	11.900	12.400	34.100	26.500	15.100
wv dagvaarden/oproeping verdachte nav verzet	9.300	11.200	12.500	8.800	8.000	19.800	23.700	33.900	29.000	31.800
wv overig	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

« Terug

Figuur 3.3

	Misdrijven					Overtredingen				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Vonnissen ZM op verzetten of mislukte executie	9.300	11.200	12.500	8.800	8.000	19.800	23.700	33.900	29.000	31.700
wv schuldig met straf	7.500	8.600	8.900	6.300	6.100	17.500	19.300	28.000	24.300	25.500
wv schuldig zonder straf	300	500	900	500	400	800	1.700	2.400	1.500	2.200
wv vrijspraak	900	1.400	1.900	1.300	1.100	1.100	2.000	2.700	2.100	2.700
wv ontslag van rechtsvervolging	-	100	100	100	100	100	300	200	400	200
wv voegen ter terechtzitting	300	300	200	200	100	-	-	100	100	-
wv overig/onbekend	300	300	500	500	300	200	400	600	700	1.100

« Terug

	Misdrijven					Overtredingen				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Beslissingen (intieel + herinstroom)	323.400	312.000	295.700	284.600	258.900	442.800	446.500	398.400	409.800	353.400
1e inhoudelijke beslissing in opsporingsfase	95.100	88.300	83.600	84.000	67.600	336.400	333.700	262.400	279.000	227.900
1e inhoudelijke beslissing in vervolgingsfase	111.500	107.600	90.600	89.300	82.000	35.600	40.800	38.100	50.700	49.700
1e inhoudelijke beslissing in berechtingsfase	102.100	99.800	101.800	94.400	96.400	36.700	31.700	25.900	22.000	26.500
inhoudelijke beslissing nav verzet of mislukte executie in vervolgingsfase	5.200	5.100	7.200	8.100	4.900	14.300	16.600	38.200	29.100	17.500
inhoudelijke beslissing nav verzet of mislukte executie in berechtingsfase	9.300	11.200	12.500	8.800	8.000	19.800	23.700	33.900	29.000	31.700

Figuur 4.1

	Misdrijven					Overtredingen				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Aantal sancties/maatregelen opgelegd (in 1e aanleg) - zowel nav 1e inhoudelijke beslissing als nav verzetten of mislukte executies*	219.900	210.600	196.300	185.200	186.800	419.000	411.400	348.200	365.000	316.600
wv vrijheidsbenemende sancties/maatregelen (vw en onvw)	38.200	38.000	38.700	37.100	36.900	4.600	5.200	4.900	4.500	6.500
wv financiële sancties of maatregleen	111.800	101.700	91.400	83.700	82.000	395.700	389.600	324.500	339.100	290.200
wv taakstraffen	54.700	54.400	52.600	51.300	54.400	15.600	14.100	14.400	15.200	15.100
wv overige interventies (bv rij-ontzeggingen)	15.300	16.400	13.500	13.200	13.500	3.100	2.500	4.400	6.200	4.900

« Terug

** Dit zijn alle sancties/maatregelen die nav de beslissingen genomen door de diverse opsporingsinstanties, het OM of het vonnis van de rechter zijn opgelegd. Het kan voorkomen dat dit zowel een sancties is die in 1e instanties is opgelegd, als ook de sanctie die volgt uit de beslissing op verzet of mislukte executie. Dit is niet te onderscheiden. Voorts speelt mee dat bij verzet of bezwaar dit geen opschortende werking heeft op de uitvoering van de opgelegde sanctie of maatregel in 1e aanleg. Bij een mislukte executie is het evident dat de organisatie belast met de ten uitvoerlegging van de sanctie of maatregel inspanningen heeft gepleegd. In beide gevallen is het waardevol/zinvol om het totaal aantal sancties en maatregelen in beeld te brengen, daar dit een goed beeld geeft van alle inspanningen die van de organisaties in de ten uitvoerlegging worden verlangd.*